

ENTROIDO, 2015

MATERIAIS

Gráficos: Print Artist 8

 **EQUIPO
DINAMIZACIÓN
LINGUA GALEGA**

CEIP GALÁN OSEIRO - ARTEIXO

TEXTOS E ACTIVIDADES _____

OS CONTOS DA RATA LUÍSA. ENTROIDO	3
O FELO	5
O MEU PRIMEIRO ENTROIDO EN LAZA.....	7
O PELIQUEIRO	10
O DISFRACE DE BRUXA	13
IMOS DE FESTA	15
OS CIGARRÓNS	17
O PIRATA	19

CARAUTAS _____

VINTE E CATRO CARAUTAS	21

1**OS CONTOS DA RATA LUÍSA.****ENTROIDO**

MON DAPORTA PADÍN

Achégase o entroido e na casa dos ratos case é obriga iren disfrazados.

E para teren traballo adiantado os nenos xa teñen o disfrace pensado.

Un quere o de pirata, outro de pallaso e o outro quere, un disfraz de mago.

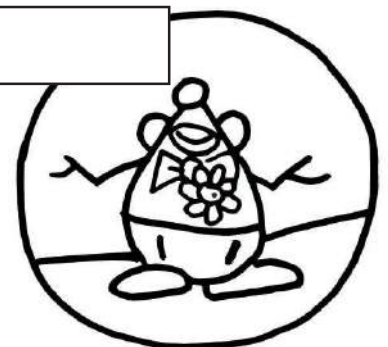
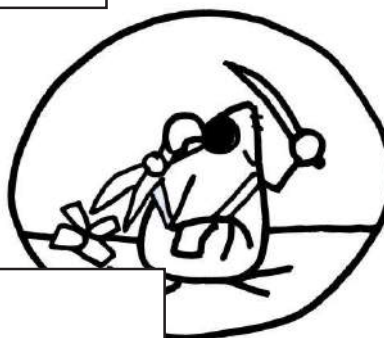
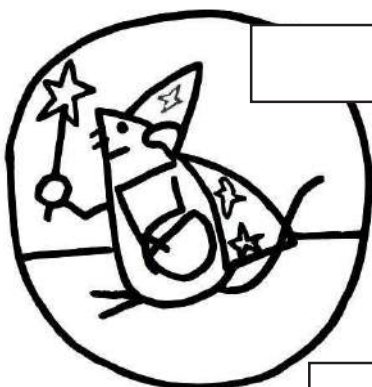
Roxelio e Luis gárdano en secreto, queren sorprenden

MON DAPORTA, «OS CONTOS DA RATA LUÍSA. ENTROIDO»
EDITORIAL A NOSA TERRA

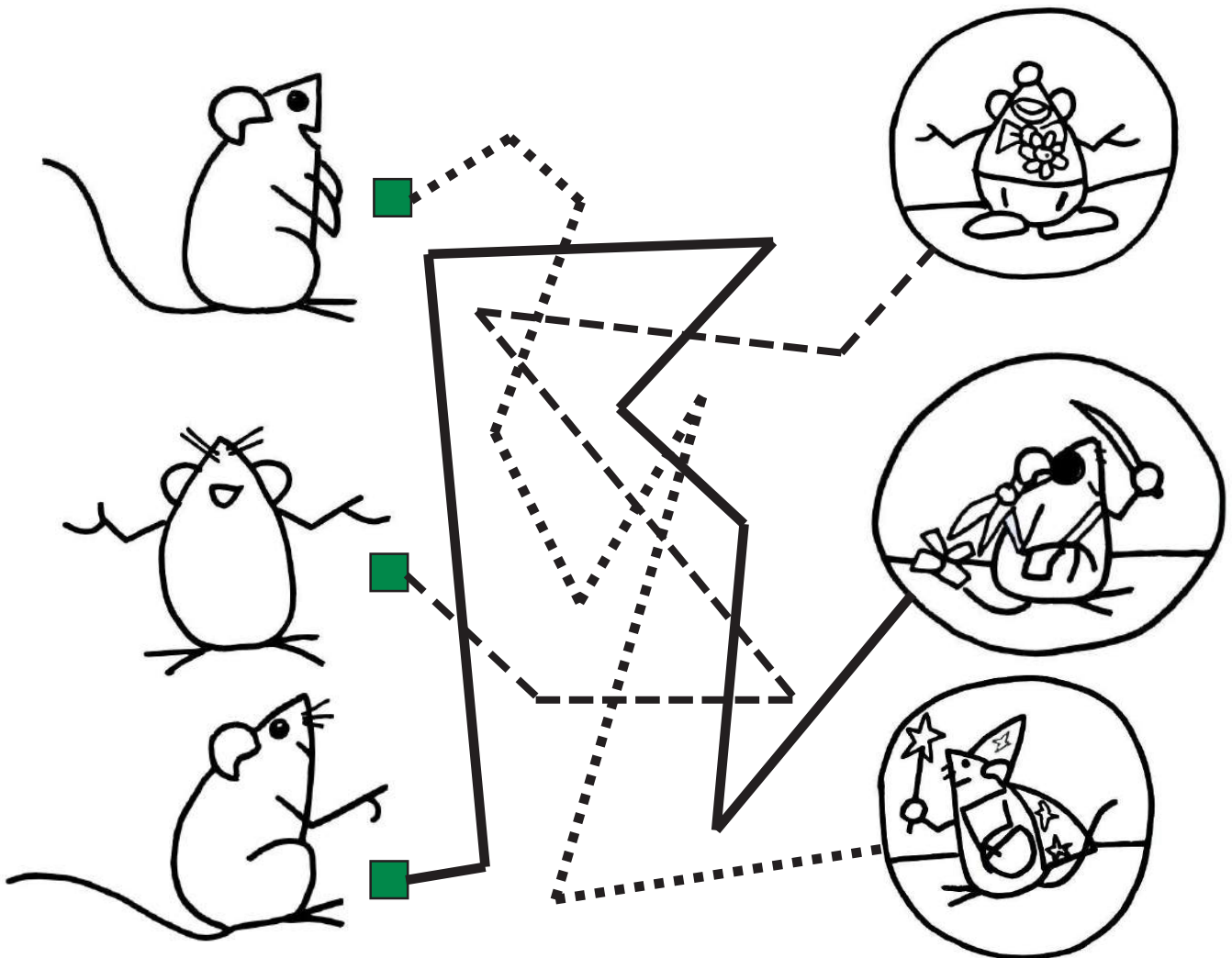
DE QUE VAN?

Colócalle o nome a cada disfrace e colorea.

PALLASO PIRATA MAGO

LABIRINTO

Averigua o camiño que ten que seguir cada ratiño da Rata Luísa para chegar ao seu disfrace. Colorea.

DISFRAZÁMOLOS?

Facémoslle un disfrace a cada un dos ratiños?

JORGE FERNÁNDEZ CARBALLO

Un felo é un guerreiro que aparece na época do entroido para divertirse, para meterse coa xente, para pedir a cadeliña e para percorrer os arredores da corga da serra, en San Mamede, aló por terras de Maceda, en Ourense.

A súa indumentaria é diferente dos peliqueiros de Laza e dos cigarróns de Verín.

Vístese con calcetíns brancos, medias negras, ringleiras de borlas de diferentes cores, colcha con dobras claras arredor do van, rabo de raposo no alto da carauta, moitos colares, chocallos e un caxato como arma intimidatoria.

A palabra felo vén de «felonía» e está relacionada coa rebelión do vasalo contra o señor feudal.

Os felos pola mañá beben claras de ovos disoltas en viño mesto do país para aguantar todo o día sen parar de moverse.

Aconséllvos iren a Maceda, en Ourense, o vindeiro entroido a ver os felos e os feliños.

JORGE FERNÁNDEZ CARBALLO,
«AS NOSAS COUSAS, 27» REVISTA DO CEIP GALÁN

AS PARELLAS

Une e colore a da mesma cor cada parella.

CIGARRÓNS

MACEDA

PELIQUEIROS

VERÍN

MEDIAS

RAPOSO

FELOS

NEGRAS

RABO

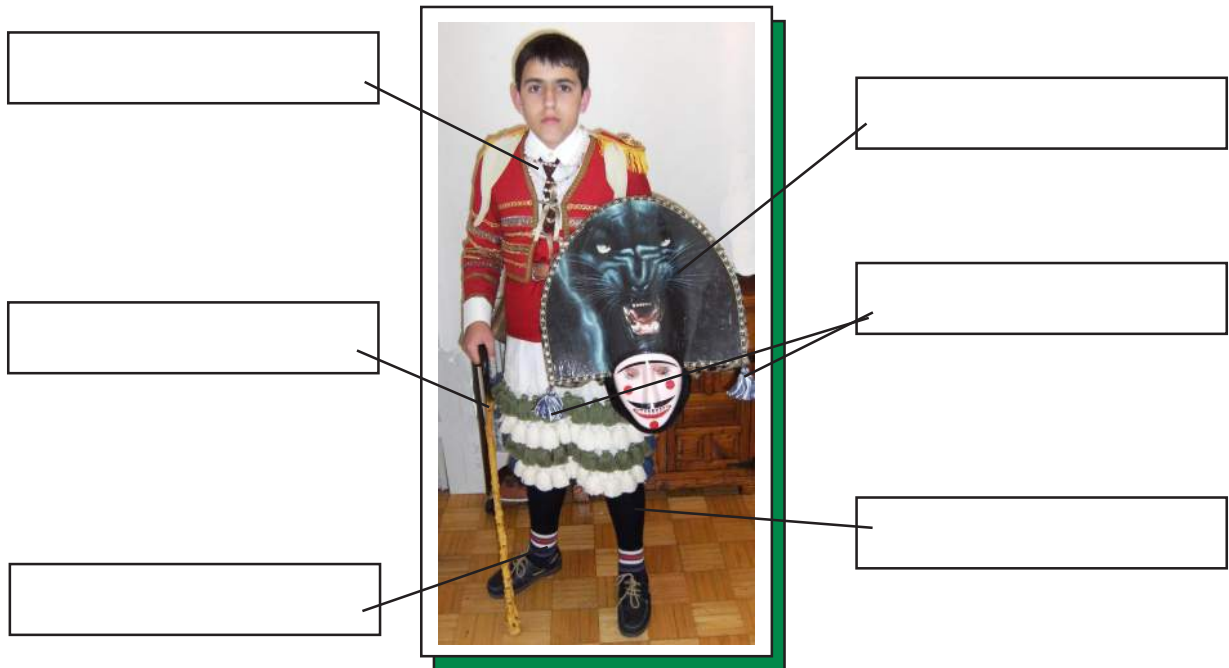
LAZA

A VESTIMENTA

Coloca cada nome do recadro onde lle corresponda.

MEDIAS CAXATO BORLAS CARAUTA COLARES CALCETÍNS

A SOPA DE LETRAS

Localiza as seis palabras relacionadas cos felos de Maceda.

RABO
CHOCALLOS
MEDIAS
BORLAS
CAXATO
CARAUTA

C	A	R	A	U	T	A	R	F
C	H	O	C	A	L	L	O	S
Q	G	T	P	B	L	M	E	U
Ñ	R	A	B	O	F	E	R	S
D	T	Z	E	R	B	D	V	O
E	L	Q	V	L	S	I	U	H
Z	U	H	C	A	X	A	T	O
T	D	Q	Ñ	S	P	S	F	R
G	R	E	O	H	T	L	Q	P

Ía frío. Un vento seco, cortante coma gume de navalla afiada, ameazaba Laza, a aldea agochada entre as serras do Invernadoiro. A praza da Picota bulía en estrondo de festa, coma se a ninguén lle importasen tan baixas temperaturas ou coma se aquela alegría febril do Entroido fixese esquecer a invernia atroz que cada ano vivía o interior de Ourense. Toda aquela xente viñera correr o Entroido. E o Entroido comezaba.

Primeiro foi un compasado boureo de chocas; logo, a bafarada multicolor das máscaras anegando as rúas.

-¡Como sopra o vento do Invernadoiro! ¡Corta que afeitada! -falou meu tío.
-¡Con este frío, non sei se virán moitos correr o Entroido! -respondeu a tía Balbina.

-No Entroido ao frío escorréntao a alegría da festa -respondeu a avoa. A avoa disfrazada de campesiña e co seu carro tirado por unha xugada de vacas, ofrecíalle bica a todo o mundo.

-¡Moito lle gustan esas parvadas! -falou miña nai.

-¡Non son parvadas! -dixo miña tía-. Son costumes que se conservan en Laza dende tempos ancestrais.

-Si, manifestacións nas que asoma a besta apocalíptica, o monstro que todos levamos dentro -replicou meu curmán, que sabía moitas cousas do Entroido porque llas explicaban no colexio.

Pero miña nai non parecía moi convencida. Ela sentía o Entroido coma unha obriga, a súa pequena contribución á aldea onde nacera, pero nin Laza nin as súas festas lle gustaban.

-¡Bica, bica, para fartar a pelica! -repartía a avoa dende o carro.

A bica estaba moi boa: fixerámola ela e mais eu a véspera, con fariña de trigo, ovos, leite e azucre.

○ ENTROIDO EN LAZA

1.- Onde está agochada a vila de Laza?

2.- En que praza de Laza se celebraba a festa do Entroido?

3.- Que repartía a avoa disfrazada de campesiña?

4.- Arrodea catro ingredientes que leva a bica.

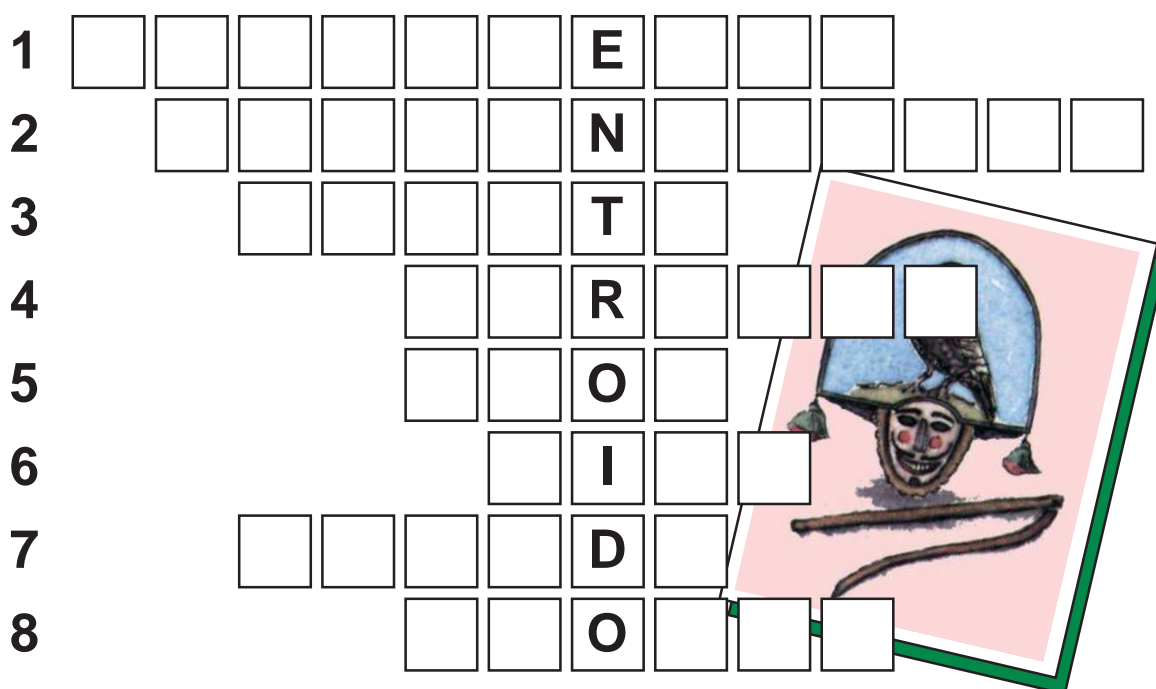
LARANXAS FARIÑA DE TRIGO NOCES MEL AZUCRE
OVOS VIÑO DOCE PASAS IOGUR LEITE AMÉNDOSAS

A MÁSCARA DO PELIQUEIRO

A máscara do peliqueiro está feita de madeira de bidueira e a «mitra», a pantalla superior, é normalmente de aluminio, para que pese menos e vai adornada con debuxos de animais.

Serás quen de crear a túa propia máscara?

HORIZONTALS

- 1.- Máscara con traxe feitos de pelicas que sae polo Entroido na vila ourensá de Laza.
- 2.- Serras montañosas nas que está agochada Laza.
- 3.- Praza de Laza onde se celebra o Entroido.
- 4.- Provincia galega na que saen polo entroido os peliqueiros.
- 5.- (*En plural*) Un dos ingredientes da bica.
- 6.- Bola redonda de fariña de trigo, ovos, manteiga e azucre, típica da provincia de Ourense.
- 7.- Parella de animais que serven de tiro a un carro.
- 8.- Campá que levan os peliqueiros no tempo do Entroido e que producen un compasado boureo.

1.- PELIQUEIRO 2.- INVERNADORA 3.- PICOTA 4.- OURENSE
5.- OVOS 6.- BICA 7.- XUGADA 8.- CHOCAS

A figura central de todo o Entroido é a máscara. A máis antiga en Galicia é a do peliqueiro. Esta máscara consiste basicamente nunha vestimenta vistosa e charramanguera e nunha careta.

O traxe está composto por unha camisa branca, unha garavata vermella, unha chaqueta curta de seda con xarreteiras e chea de galóns dourados e prateados, e un pantalón curto- ata os xeonllos- con dúas tiras de encaixe. Na cintura leva unha faixa de cuarta e media de ancho e un cinto no que van penduradas as chocas ou chocallos, que teñen un son moi característico. A careta, coloreada, leva cosida pola parte de atrás unha pel de raposo, año, can ou galo. No pescozo átase un pano de seda. As pernas cóbrense con medias, cinguidas con rechamantes ligas, e os zapatos son negros e aguzados. O peliqueiro leva unha especie de látego co que malla a todos os que atopa no camiño.

ÁN XELA GRACIÁN, «EU TAMÉN FUN PELIQUEIRO EN LAZA»
EDITORIAL EVEREST GALICIA

COMO SON

Relaciona cada prenda do peliqueiro coas súas características.

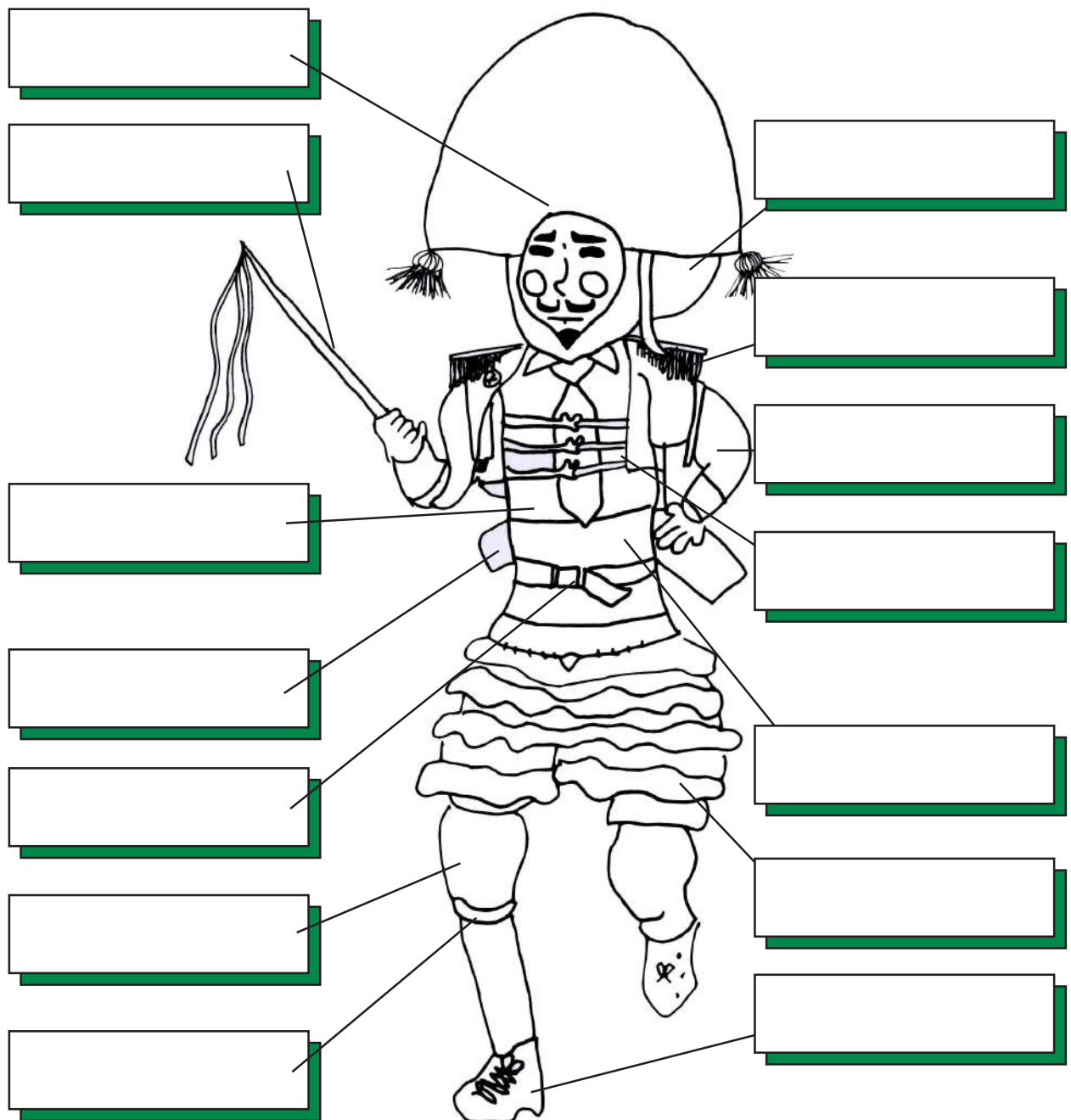
CAMISA	VERMELLA
GARAVATA	NEGROS E AGUZADOS
CHAQUETA	DE CUARTA E MEDIA
PANTALÓN	BRANCA
FAIXA	CURTA DE SEDA
ZAPATOS	CURTO

○ TRAXE

Coloca o nome de cada unha das partes do traxe do peliqueiro e colorea o debuxo seguindo o texto de Ánxela Gracián que aparece na páxina anterior.

CAMISA	LIGAS	CARETA	CHAQUETA	GALÓNS
GARAVATA	ZAPATOS	MEDIAS	CINTO	CHOCAS
PELICA	LÁTEGO	PANTALÓN	ZAPATOS	

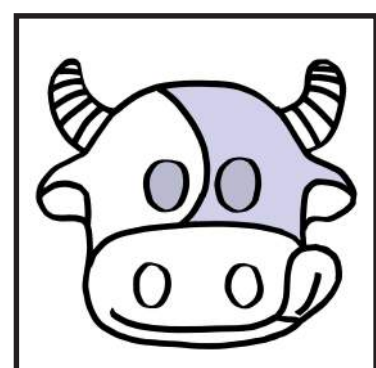
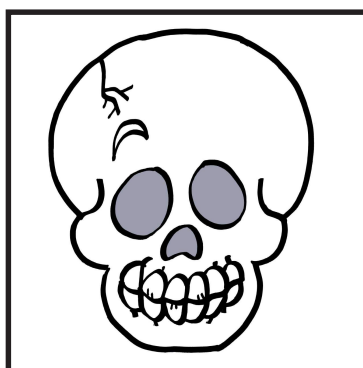
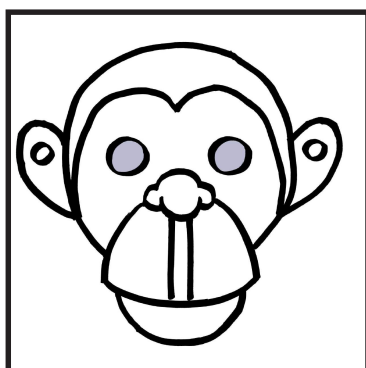
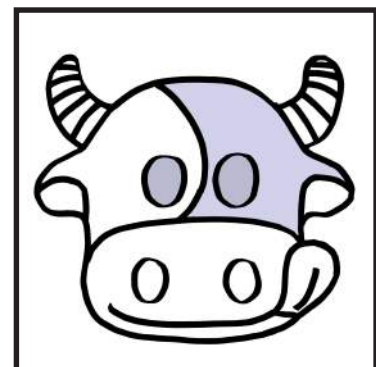
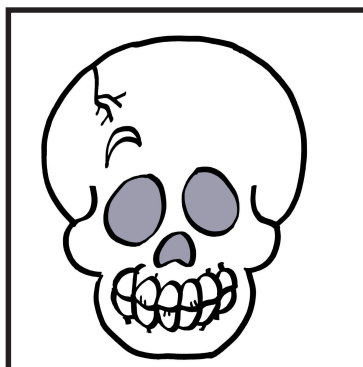
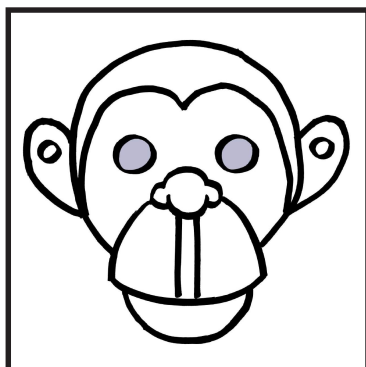
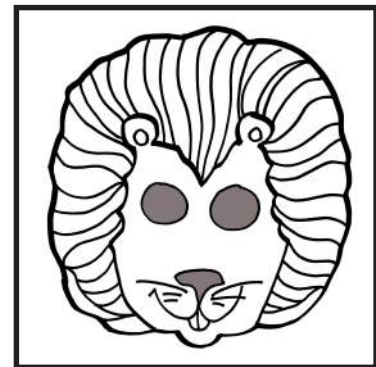
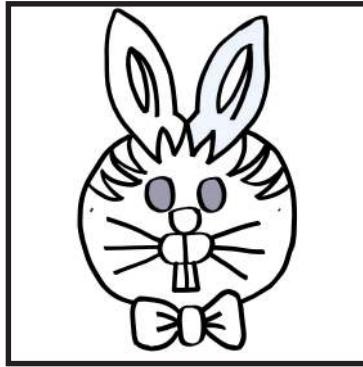
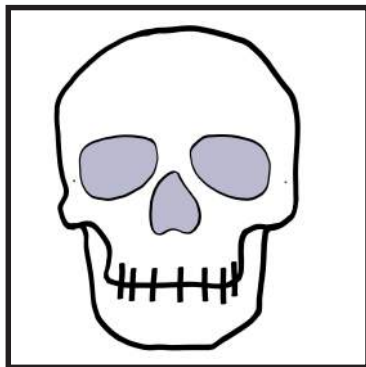
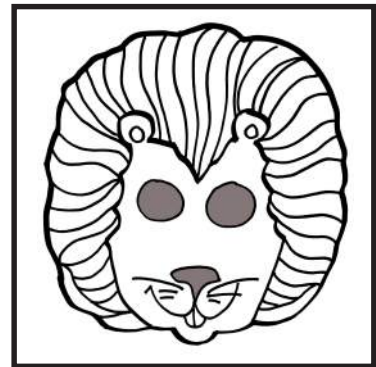
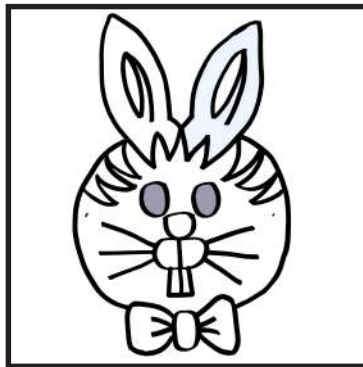
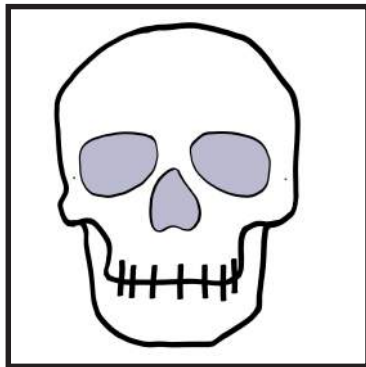

MARÍA GALLEGO

COMO ANDAMOS DE MEMORIA?

Colorea cada unha das fichas, cada parella das mesmas cores. recórtaas, dállles a volta e xa podes xogar ao xogo das parellas, poñendo a proba a túa memoria e a dos teus compañeiros e compañeiras

Nome:

Antía levaba toda a semana buscando un disfrace de bruxa. Tiña que actuar no festival do colexio e non atopaba unha vasoira vella nin un nariz longo.

Por fin recibiu unha chamada a noite anterior ao desfile. A súa avoa atopara no faiado a vasoira coa que espantara, hai moitos anos, aos

ratos peludos que apareceran pola casa.

Agora o problema era atopar un nariz. Onde o podería conseguir? A solución deulla seu pai: baleirar unha cenoria e colocarlle unha goma.

Xa podía durmir tranquila. O seu disfrace de bruxa, por fin, estaba completo e listo para o desfile do colexio.

1.- Cal é o nome da protagonista do conto?

2.- De que se ía disfrazar?

3.- Onde ía actuar?

4.- Que dúas cousas lle faltaban para o disfrace de bruxa?

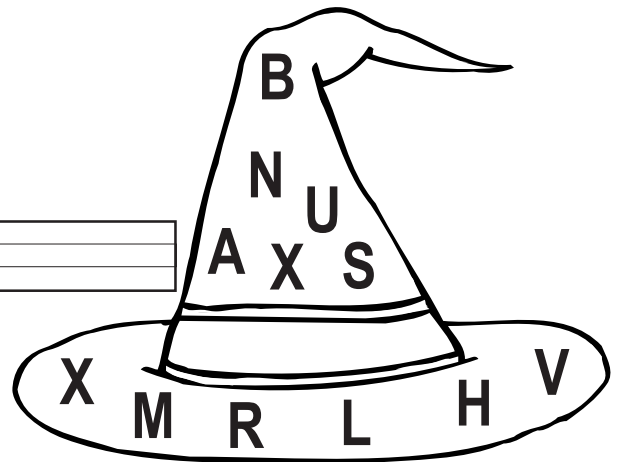
5.- Onde atopou a vasoira que lle faltaba?

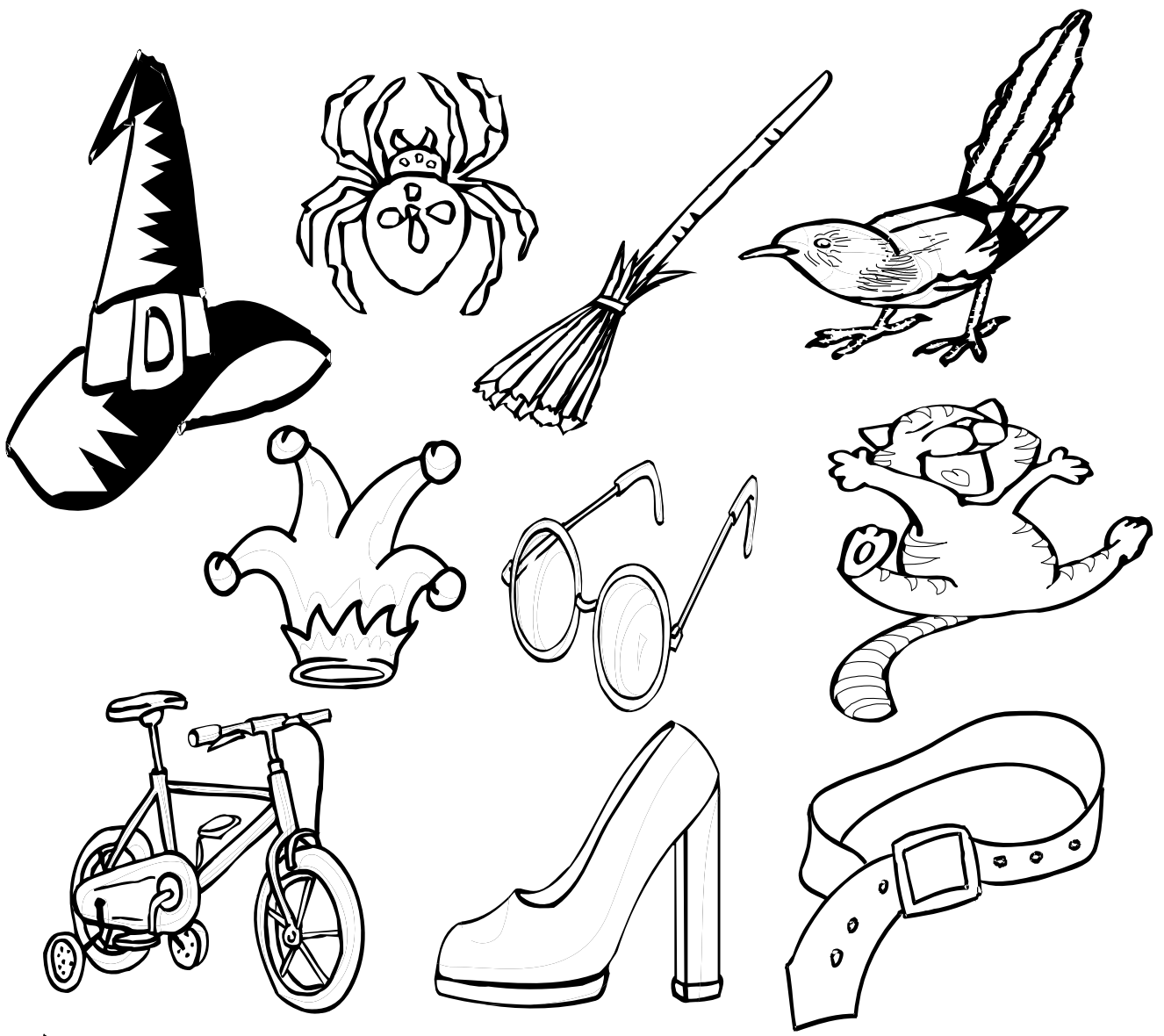
O DISFRACE DE BRUXA

6.- Localiza neste sombreiro as letras que forman o nome do disfrace de Antía. Completa a frase.

Antía disfrazouse de...

7.- Colorea os obxectos que pode levar un disfrace de bruxa.

Nome:

Cando cumpliu os sete anos, Carolina só tiña unha ilusión: facer unha festa de disfraces o luns de entroido e invitar a todos os seus amigos.

Invitaría a Alberte, o que come coma un lobo e está gordo coma un pipote e tamén invitaría a Lois, que come

coma un pito e está delgado coma un fío.

Tamén invitaría a Uxía que é delicada coma un pirixel e sempre está metida no médico e, como non, invitaría a Cibrán, que é calado coma un peto.

Así que con todos eles artellou Carolina unha festa das de sete estalos: houbo disfraces de raíña, de meiga, de indio, de demo, de pallaso e de... oso, que foi do que se disfrazou Carolina e ía guapa coma unha rosa.

De merenda puxeron bocatas de nocilla e pizza con anchoas e de beber Coca-Cola sen cafeína e auga da billa.

A verdade é que o pasaron moi ben e quedaron xa citados para o vindeiro luns de entroido no que Carolina cumprirá os oito anos.

1.- Localiza e escribe o nome dos cinco protagonista do conto.

CAROLINA	ALBERTE	UXÍO	ROI	BRANDÁN
CIBRÁN	CARME	TAREIXA	ANTÓN	
UXÍA	XOSÉ	SABELA	LOIS	XACOBÉ
				ADRÍAN

IMOS DE FESTA!

2.- Une cada nome coa súa característica e completa.

Alberte ■	■ delicada coma un pirixel.
Uxía ■	■ gordo coma un pipote.
Lois ■	■ calado coma un peto.
Cibrán ■	■ guapa coma unha rosa.
Carolina ■	■ delgado coma un fío.

Alberte é

Blank lines for writing the completion of the sentence.

3.- Colorea o disfrace que levou Carolina á festa.

ENTROIDO de VERÍN

DO 20 DE FEBREIRO AO 9 DE
MARZO DE 2014

A FESTA DOS CIGARRÓNS

Nome: _____

A máscara máis popular da vila ourensá de Verín é o cigarrón.

Esta máscara ten unha carauta de pau, cunhas cellas moi grandes, un enorme bigote, unhas meixelas rosadas, un gran sorriso cínico cos dentes á vista e barba falsa.

Toda a máscara vai unida a unha pantalla cun debuxo dun animal ou dunha planta, aínda que tamén se pode representar o sol e a lúa. Na cintura leva prendidas seis

grandes chocas ou chocallos de cobre que o cigarrón non deixa de bater facendo un ruído moi característico. Ah! e ademais leva un látigo co que vai zoscando a todo o que se lle pon por diante.

1.- Que é o cigarrón?

2.- Indica as características de cada unha das partes da súa carauta.

falsa rosadas moi grandes enorme cínico de pau

CARAUTA

SORRISO

CELLAS

BARBA

MEIXELAS

BIGOTE

OS CIGARRÓNS

3.- Con que dous nomes se coñecen as campaiñas que levan os cigarróns enganchadas á cintura?

4.- Que fan os cigarróns co látego que levan cando saen polas rúas?

5.- Observa o cartel e contesta. En que localidade saen durante o entroido os cigarróns?

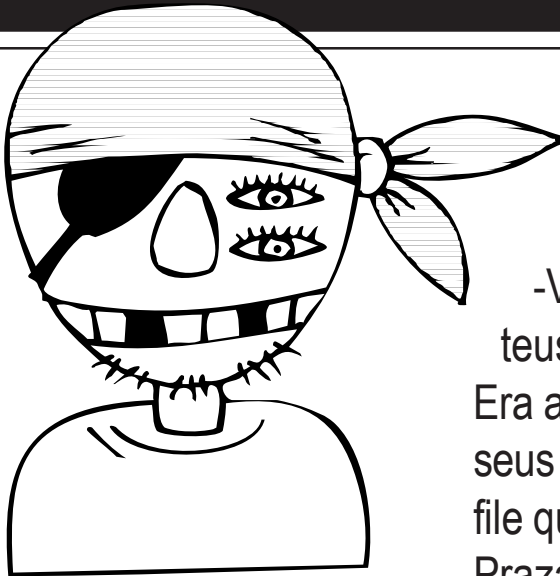

6.- En que días se celebra o entroido en Verín no ano 2014?

7.- Lembra o texto dos cigarróns e completa e colorea este debuxo.

Nome:

-Veña, veña, Roi, que xa chegaron os teus amigos -avisouno a nai.

Era a primeira vez que Roi ía participar cos seus amigos Brais, Sabela e Martiño no desfile que cada ano se celebraba no Curro da Praza, coincidindo co martes de entroido.

Este ano viña unha comparsa de Noia e un grupo de gaiteros «Os Fe de Capesta» que ían animar o baile que se celebraría ao remate do desfile. Roi tiña moitas esperanzas de gañar algún dos premios que daba o Concello. O seu disface era ben chulo! Un pirata con tres ollos!

Cando os catro amigos chegaron ao Curro xa estaba toda a rapazada disposta para desfilarse seguindo aos gaiteros. Había de todo: fadas, leóns, ananos, xigantes, pallasos, domadores, vaqueiros, indios, superheroes... unha chea de xente disposta a pasalo ben.

Toñito, o tendeiro, lanzoulles uns caramelos á rapañota. Xenoveva, a do bar, invitou a todos a mollar a palleta de balde con refrescos e auga mineral.

Pero o mellor do día estaba por chegar. Roi gañou o primeiro premio do concurso: un porquiño!. Chegou á súa casa alegre coma unha gaita nas festas. Foi un martes de entroido que Roi non esquecería en moito tempo.

1.- Con que tres amigos ía ir Roi ao desfile do martes de entroido?

2.- Como se chamaba o grupo de gaiteros que ían animar o baile?

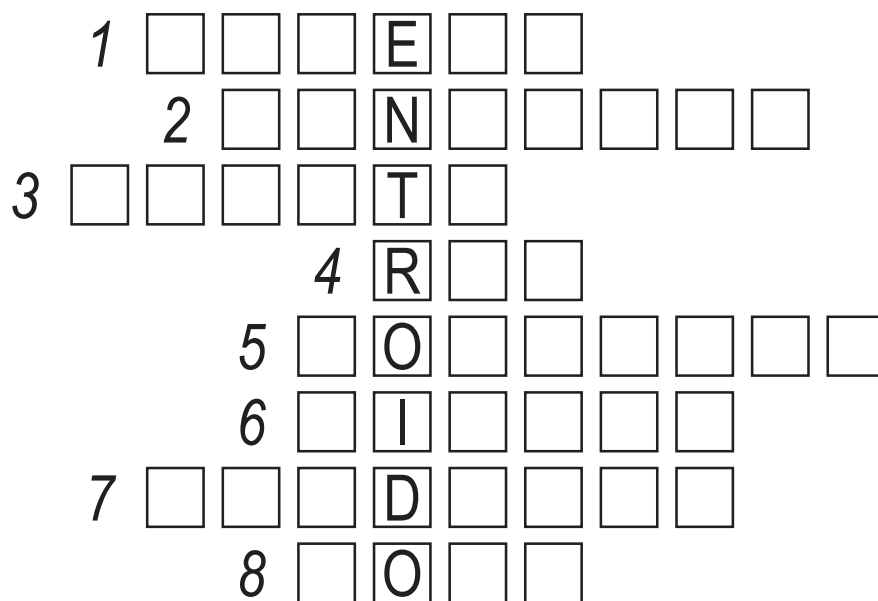

3.- De que ía disfrazado Roi?

4.- Que fixo Toñito, o tendeiro?

5.- E que deixou Xenoveva, a do bar?

6.- ENCRUCILLADO

1.- SABELA 2.- CONCELLO 3.- TOÑITO 4.- ROI
5.- PORQUIÑO 6.- PIRATA 7.- TENDEIRO 8.- NOIA

HORIZONTAIS

- 1.- Nome dunha das amigas de Roi.
- 2.- O que daba os premios no concurso de disfraces.
- 3.- Nome do tendeiro que lanzou caramelos a rapañoa.
- 4.- O protagonista do conto.
- 5.- Premio que levou Roi polo seu disface.
- 6.- Disface de Roi.
- 7.- Traballo que tiña Toñito, o dos caramelos.
- 8.- Lugar de onde viña a comparsa para animar o baile.

7.- Localiza o erro nas seguintes frases e corríxeas.

Era a última vez que Roi participaba no desfile.

Toñito, o boticario, lanzoulles caramelos á rapañota.

Roi gañou o primeiro premio: un galo de curral!

8.- Arrodea o significado de «mollar a palleta».

MOLLARSE BEBER COMER CANTAR

9.- Ordena estas frases do conto.

Cando os catro amigos chegaron ao Curro xa estaba toda a rapazada disposta para desfilar seguindo aos gaiteros.

Roi gañou o primeiro premio do concurso: un porquiño!

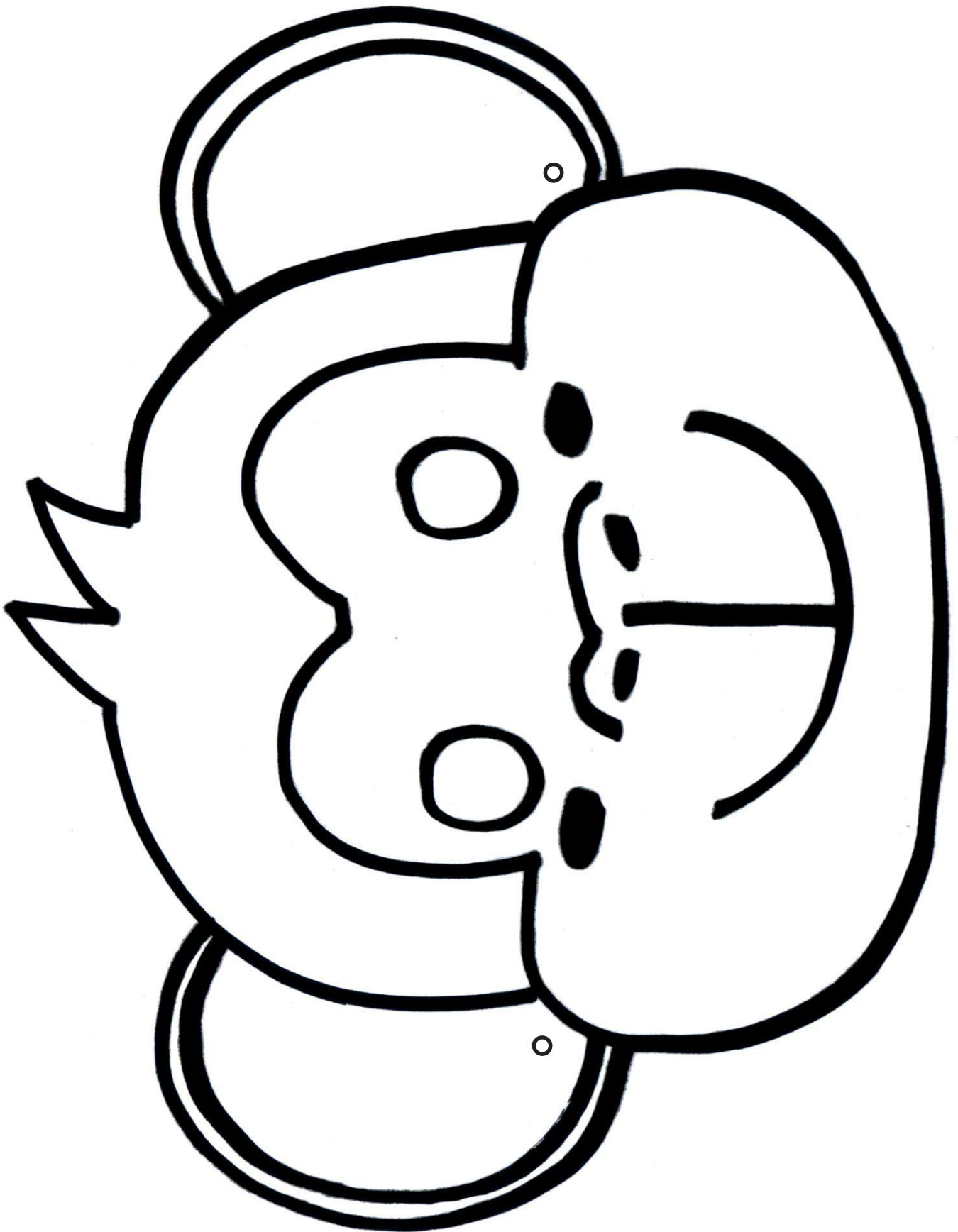
Era a primeira vez que Roi ía participar cos seus amigos Brais, Sabela e Martiño no desfile.

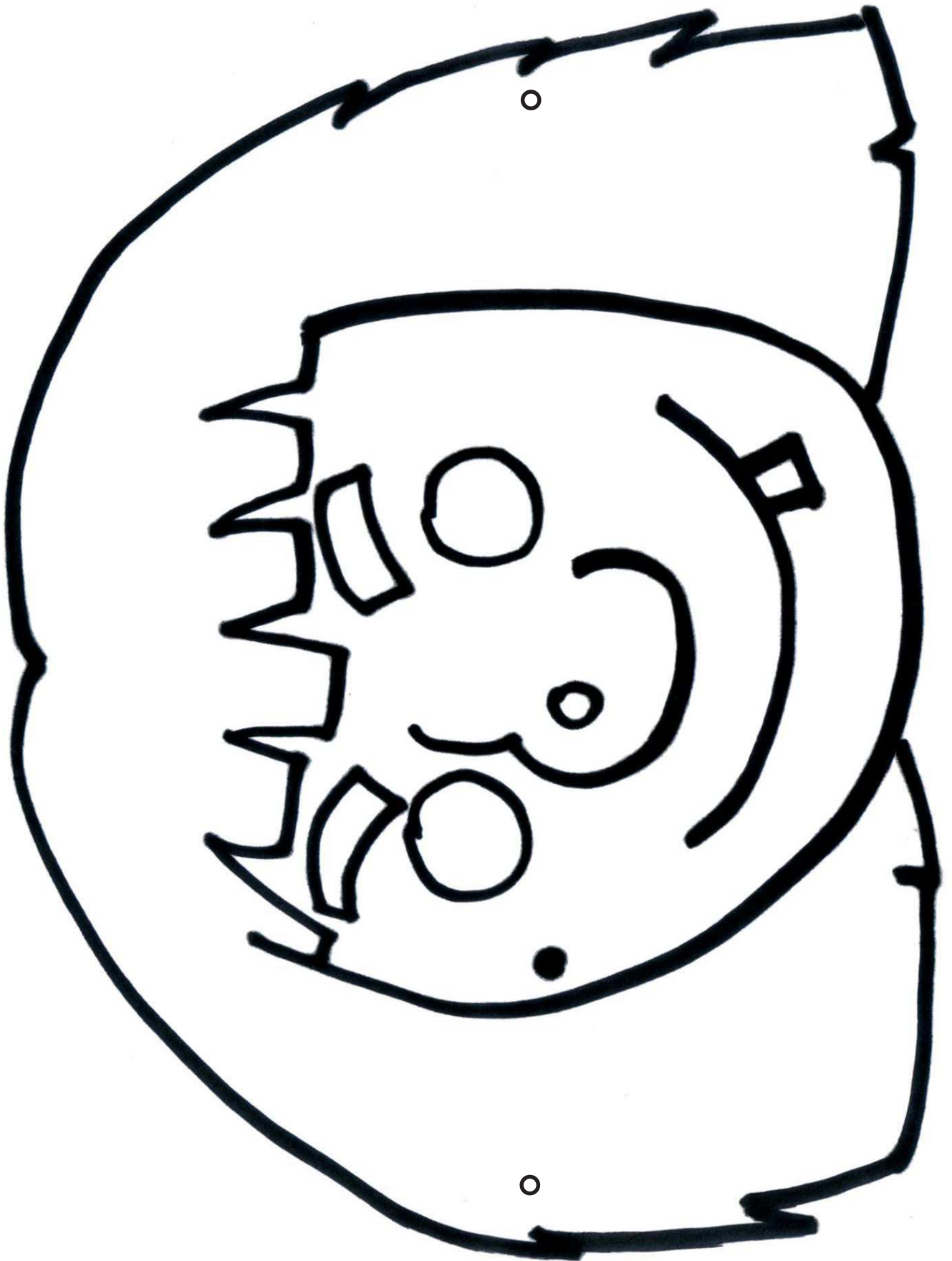

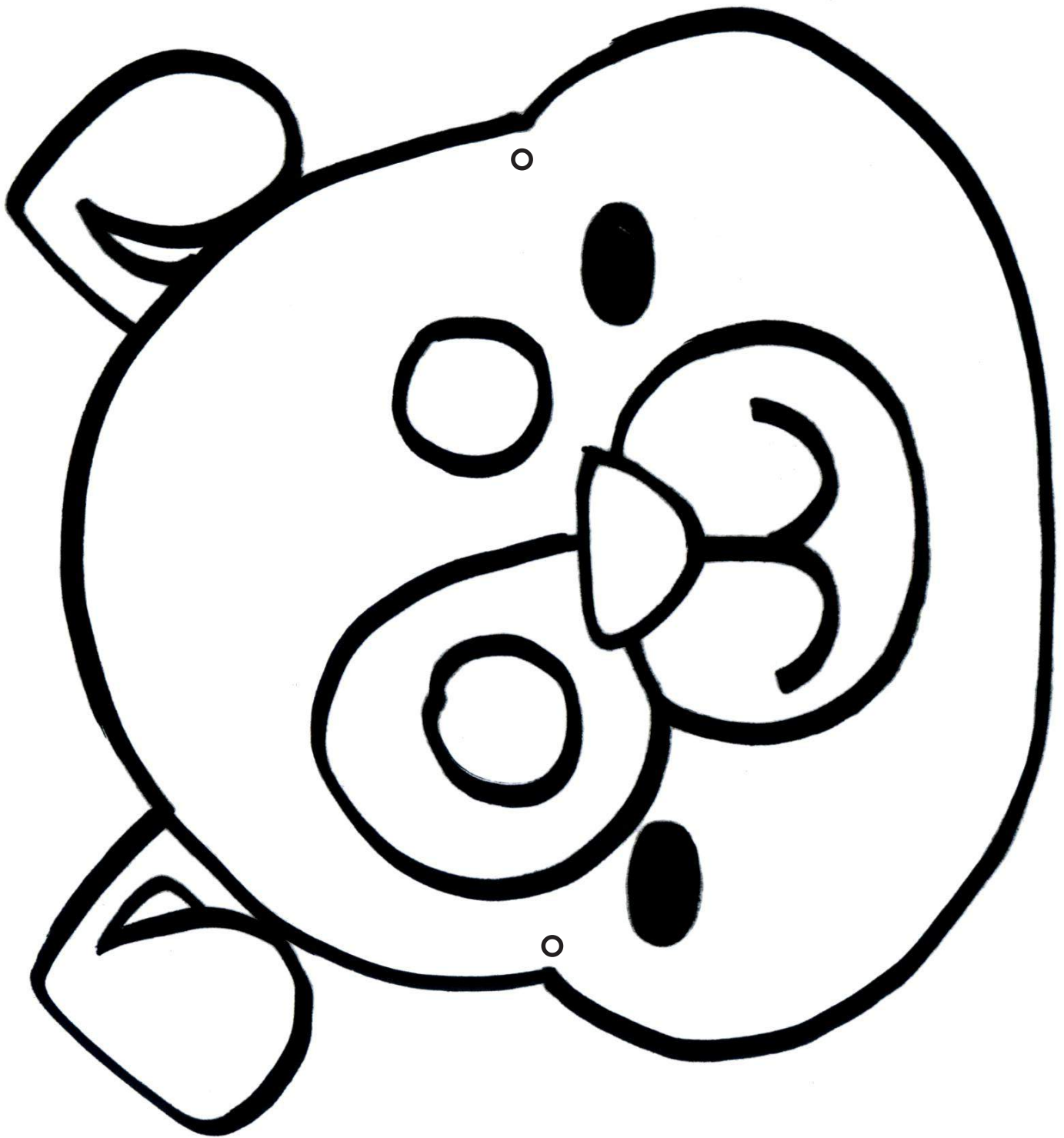

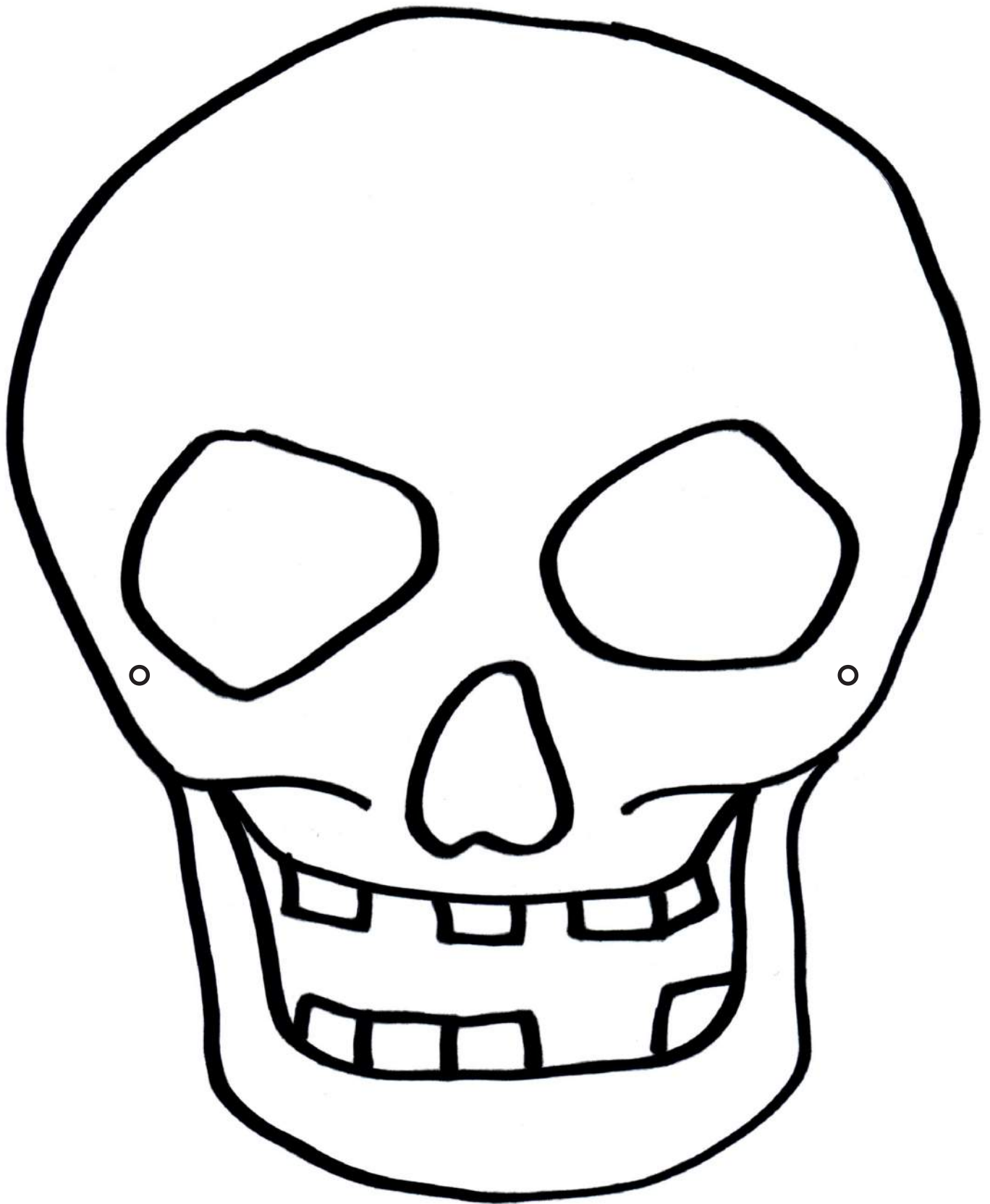
VINTE E CATRO CARAUTAS

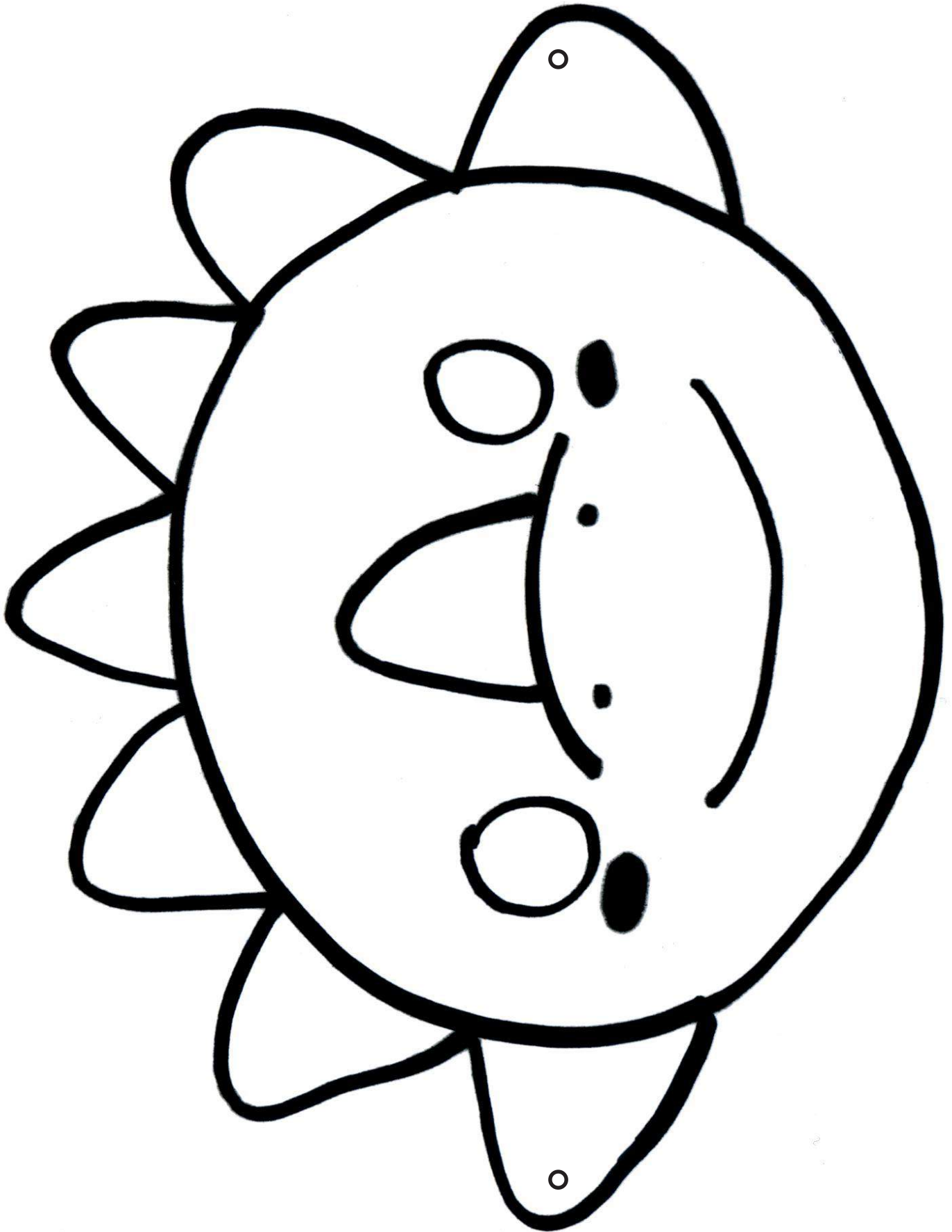
A MONA CHITA

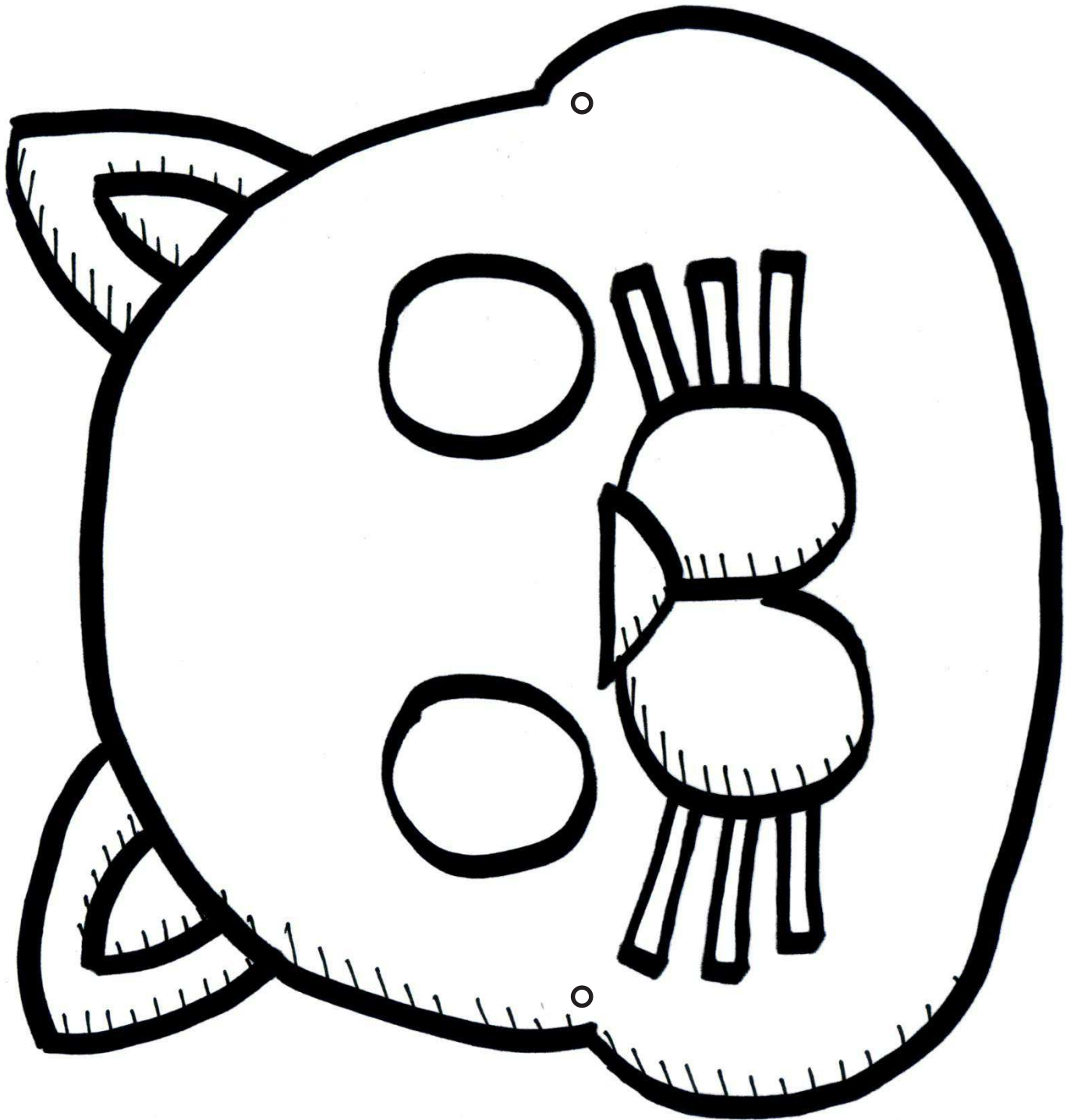

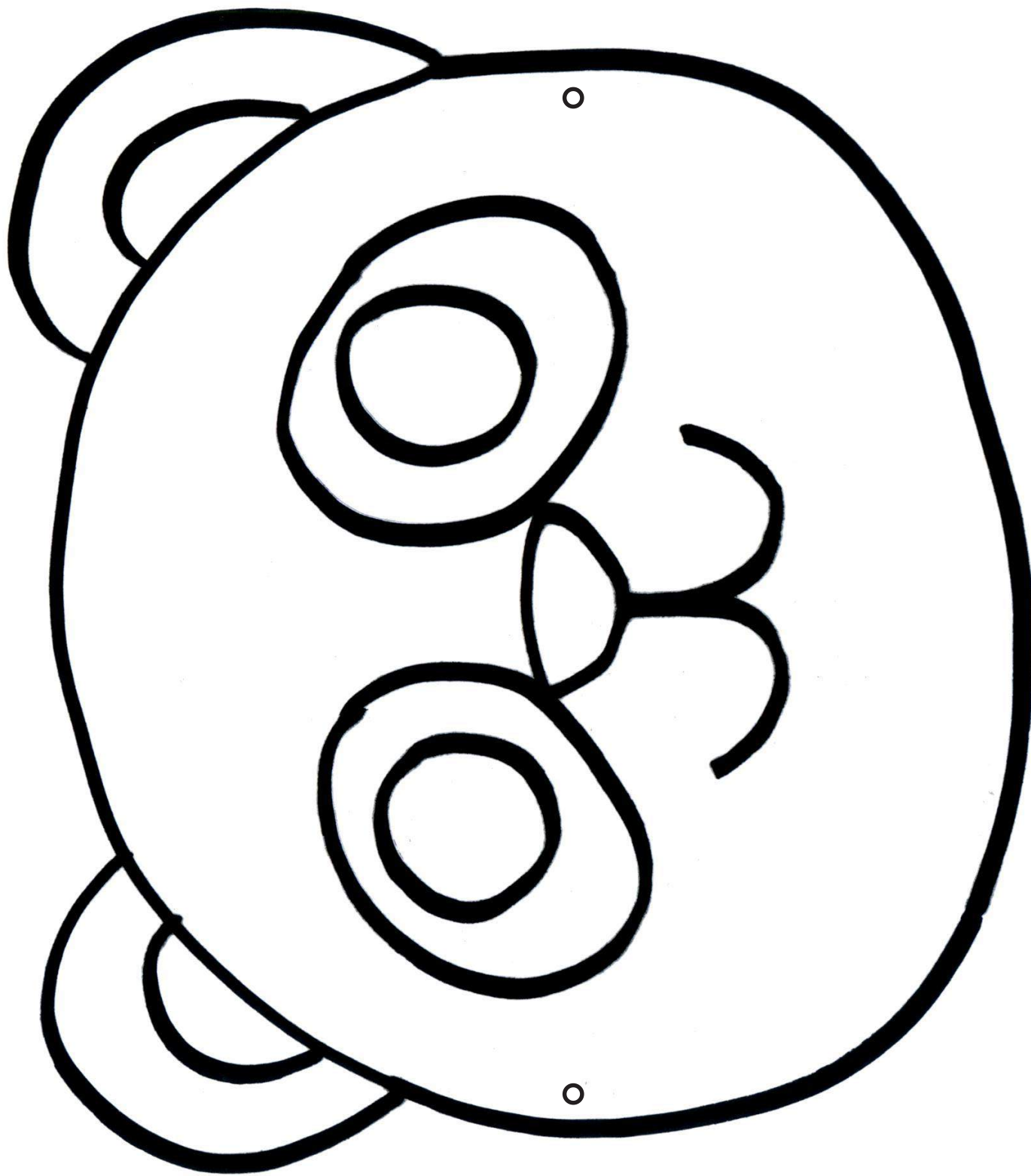

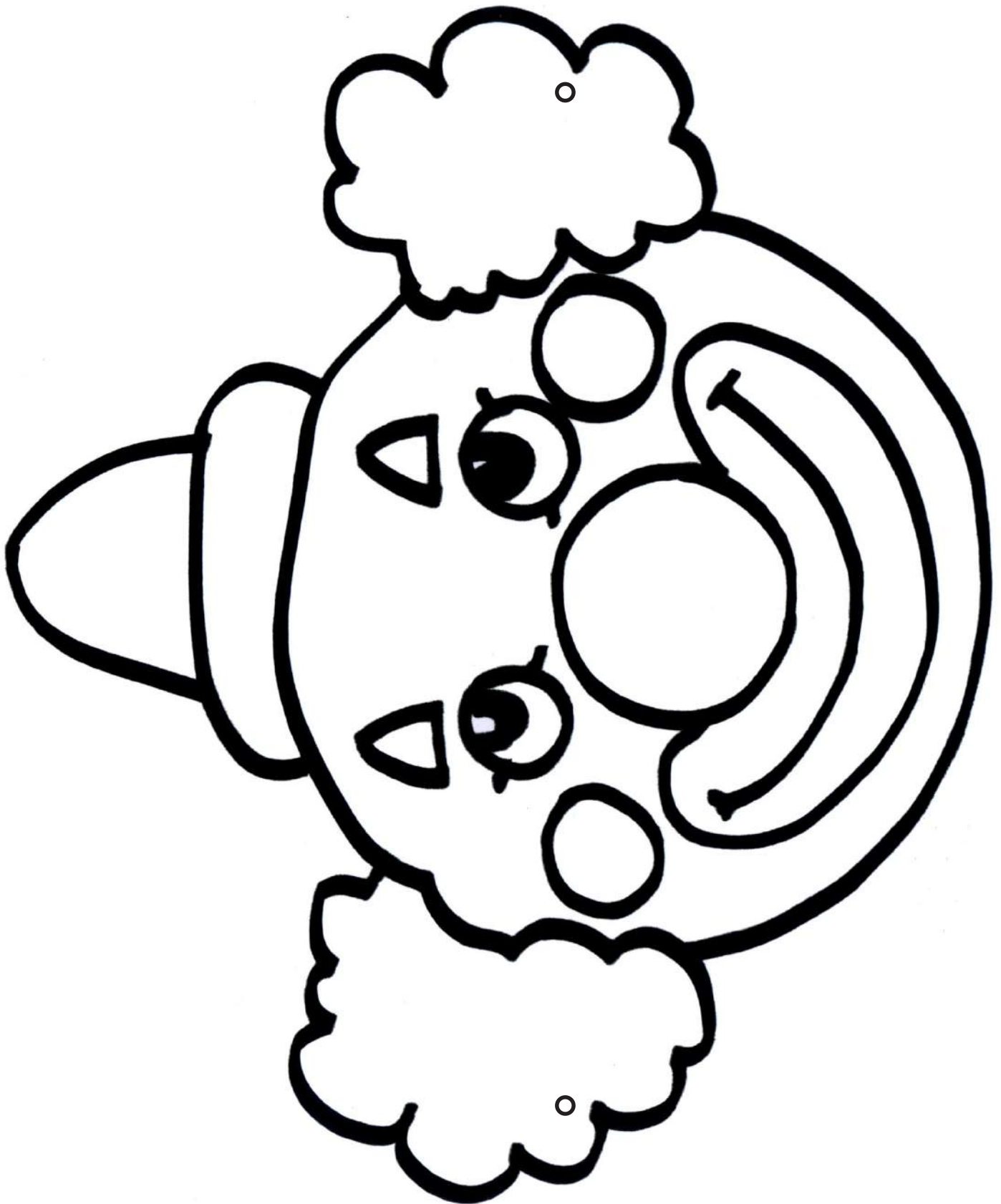

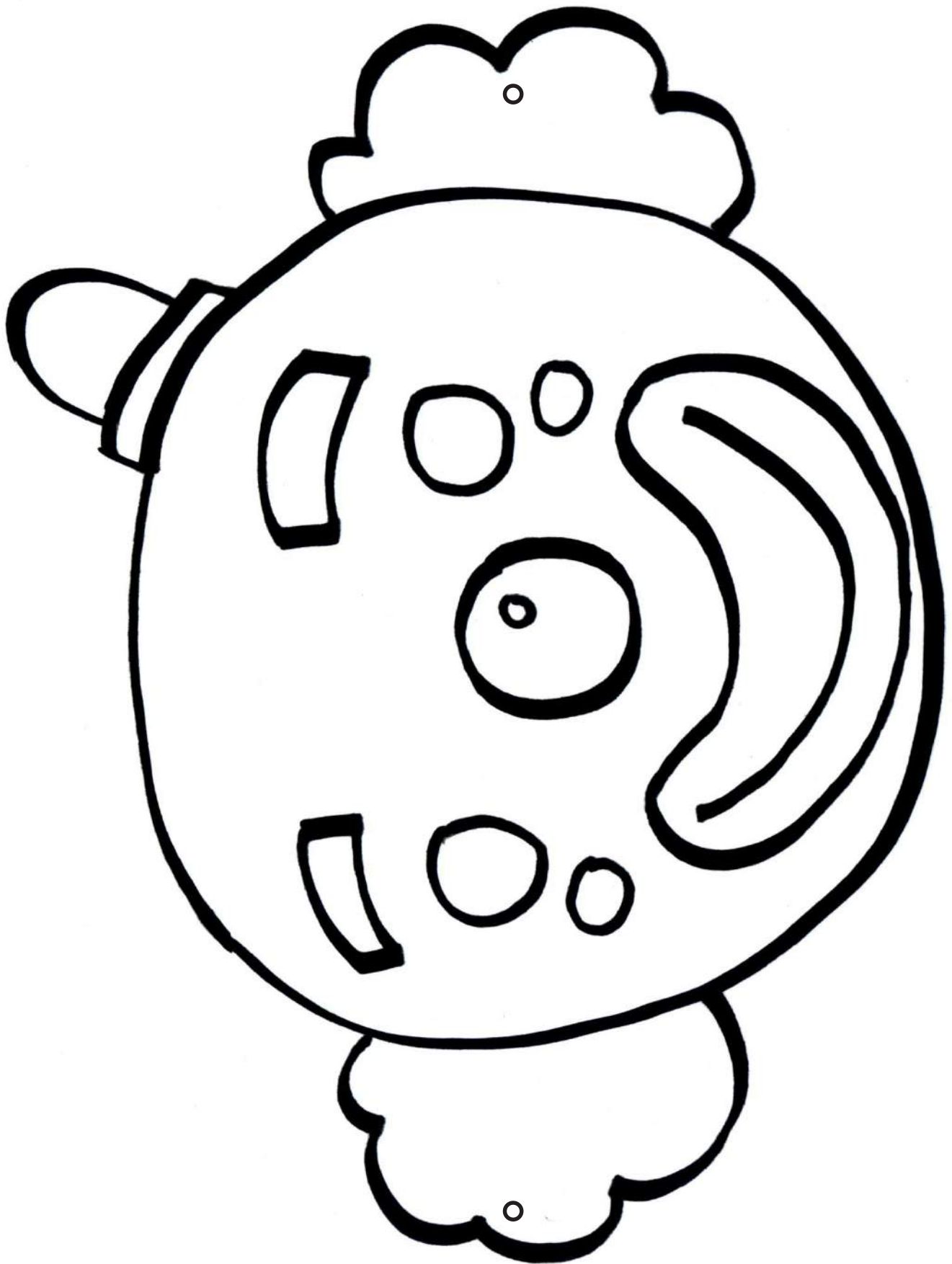
O GATO CHINÉS

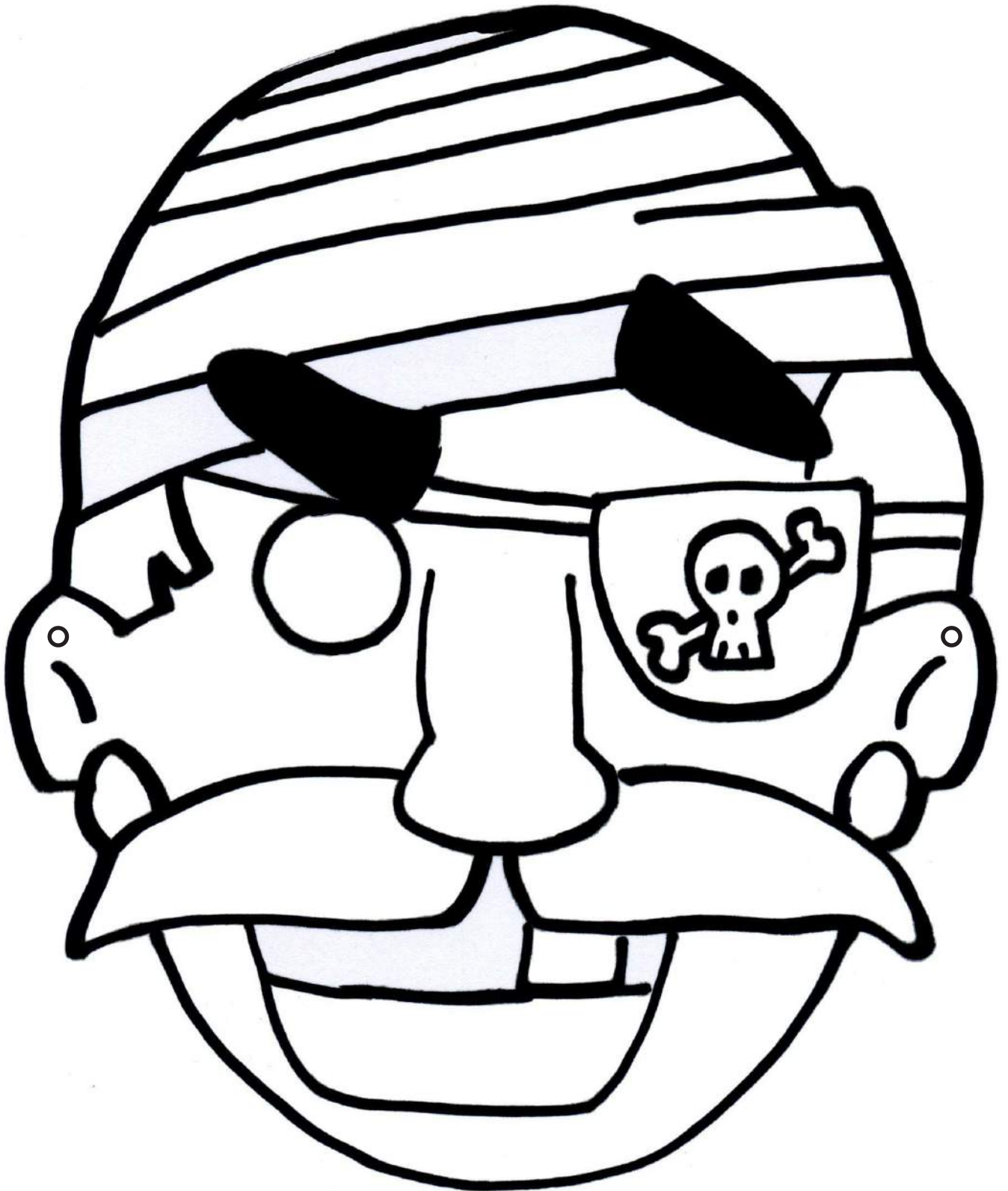

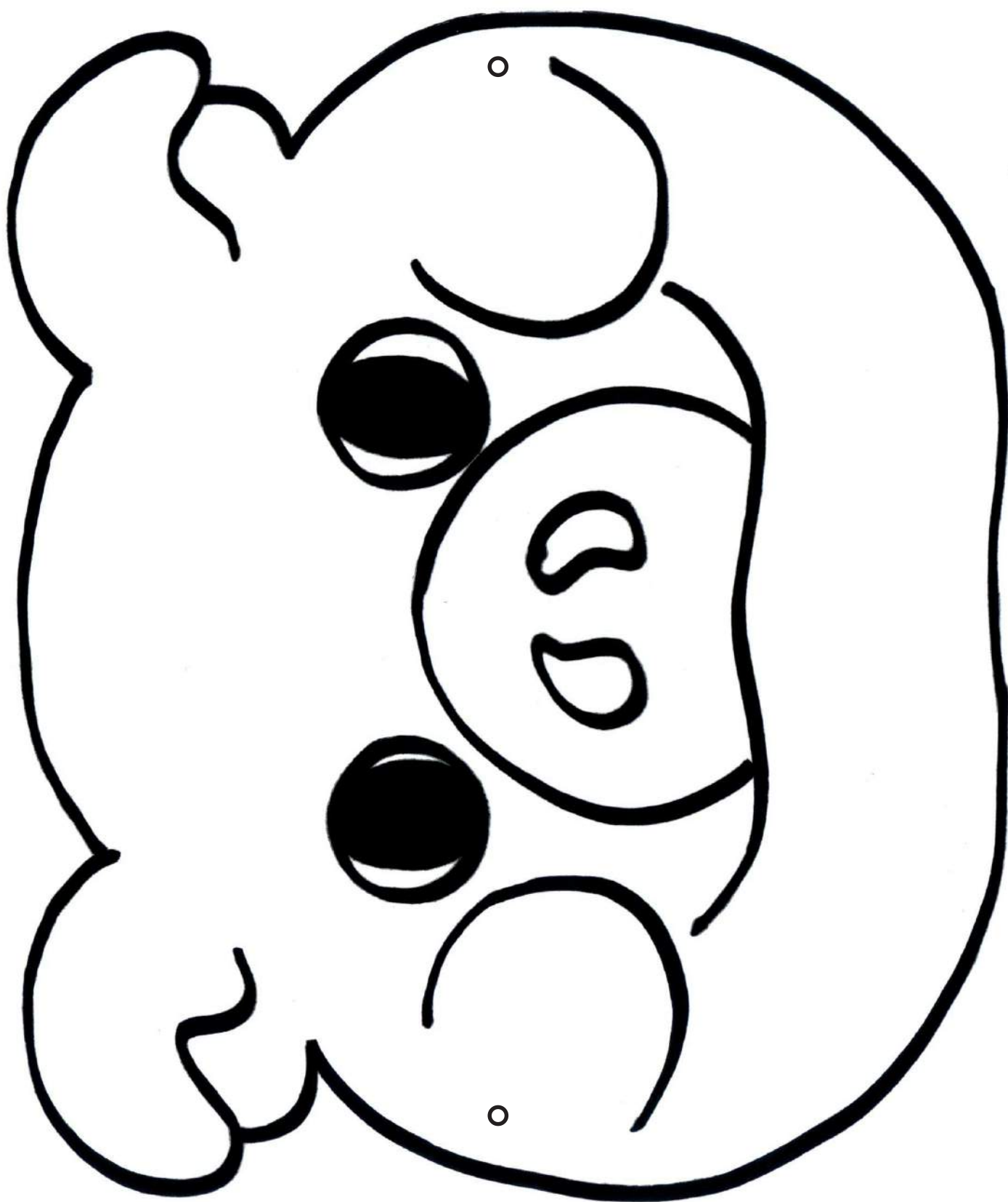
A OSA PANDA

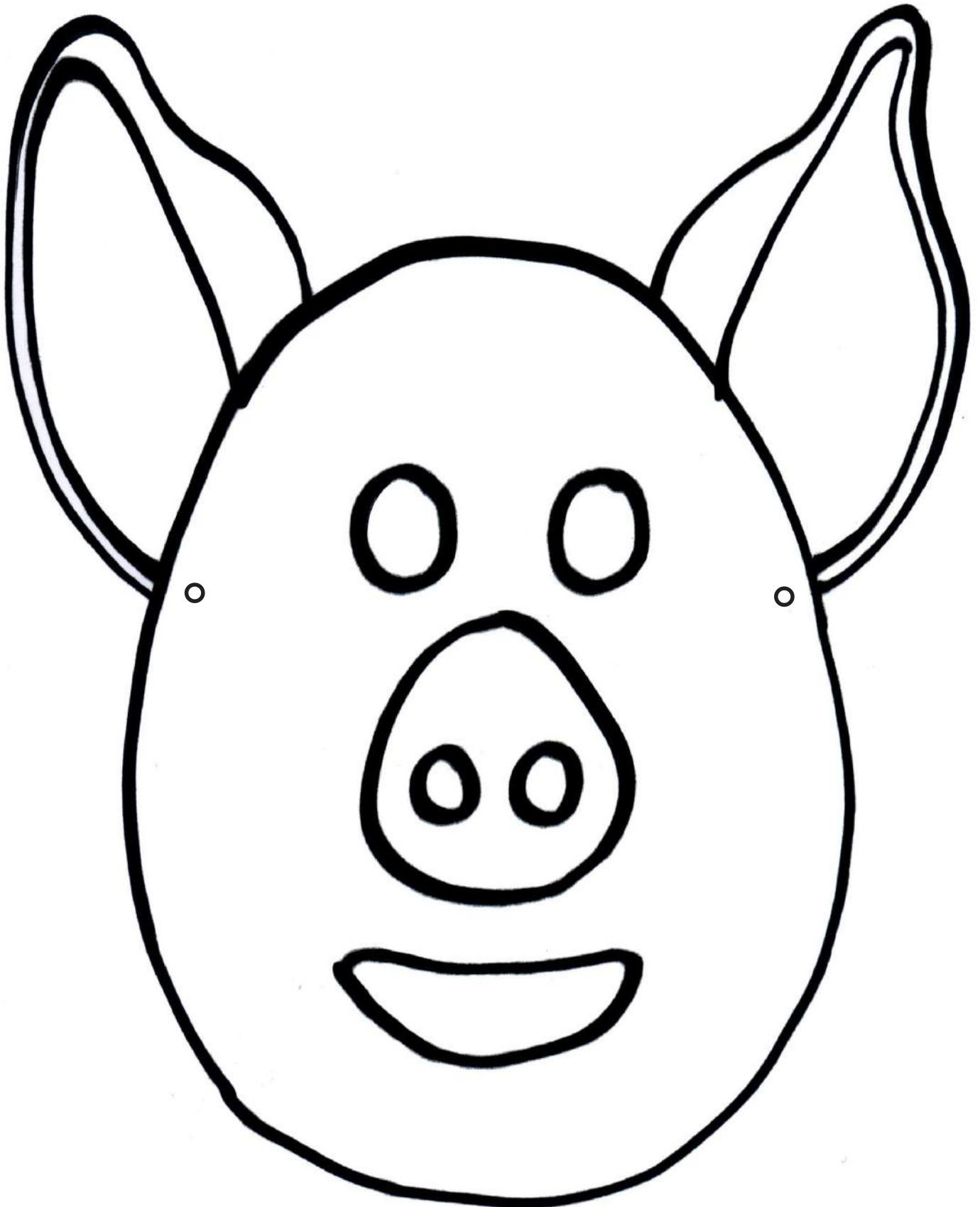

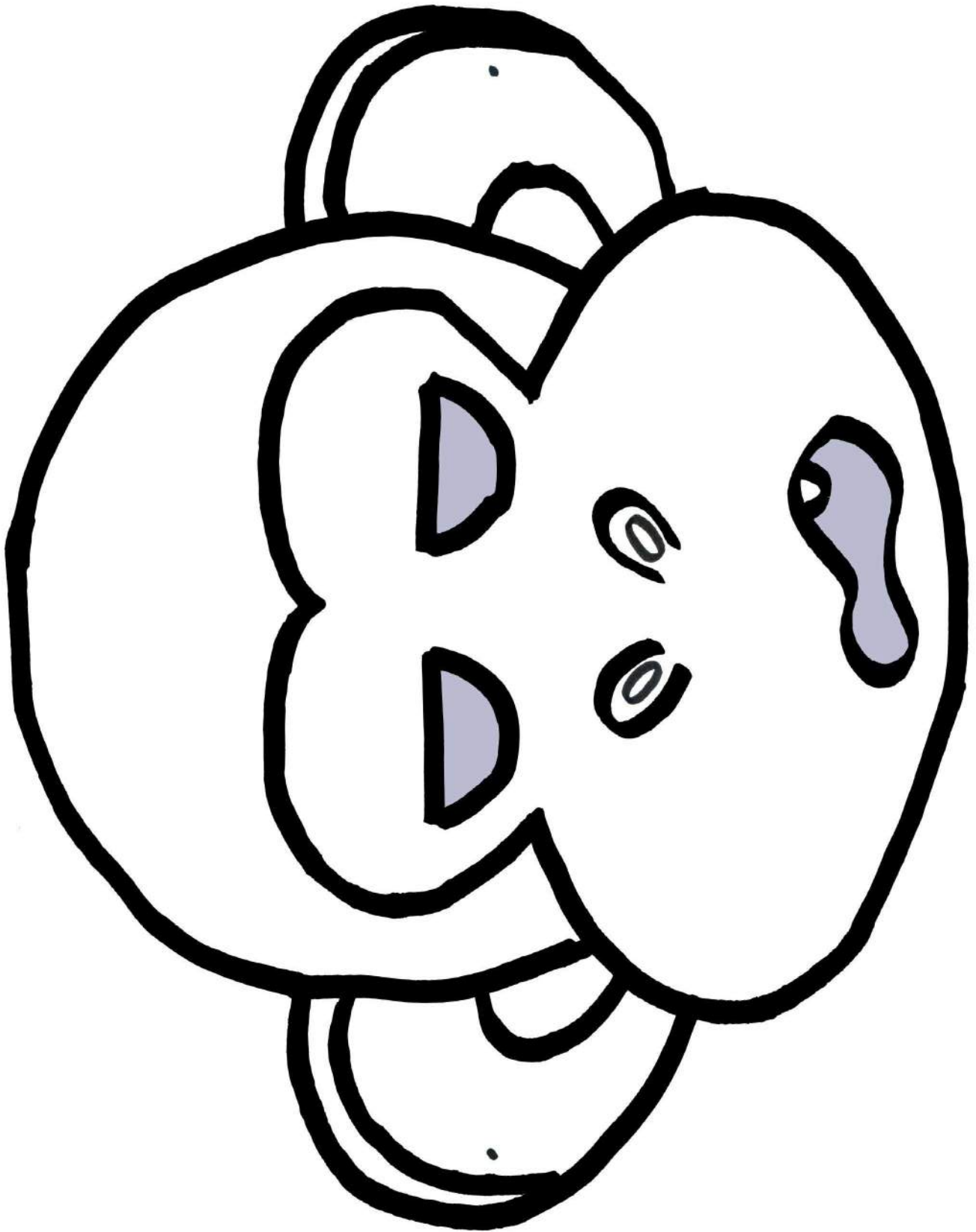

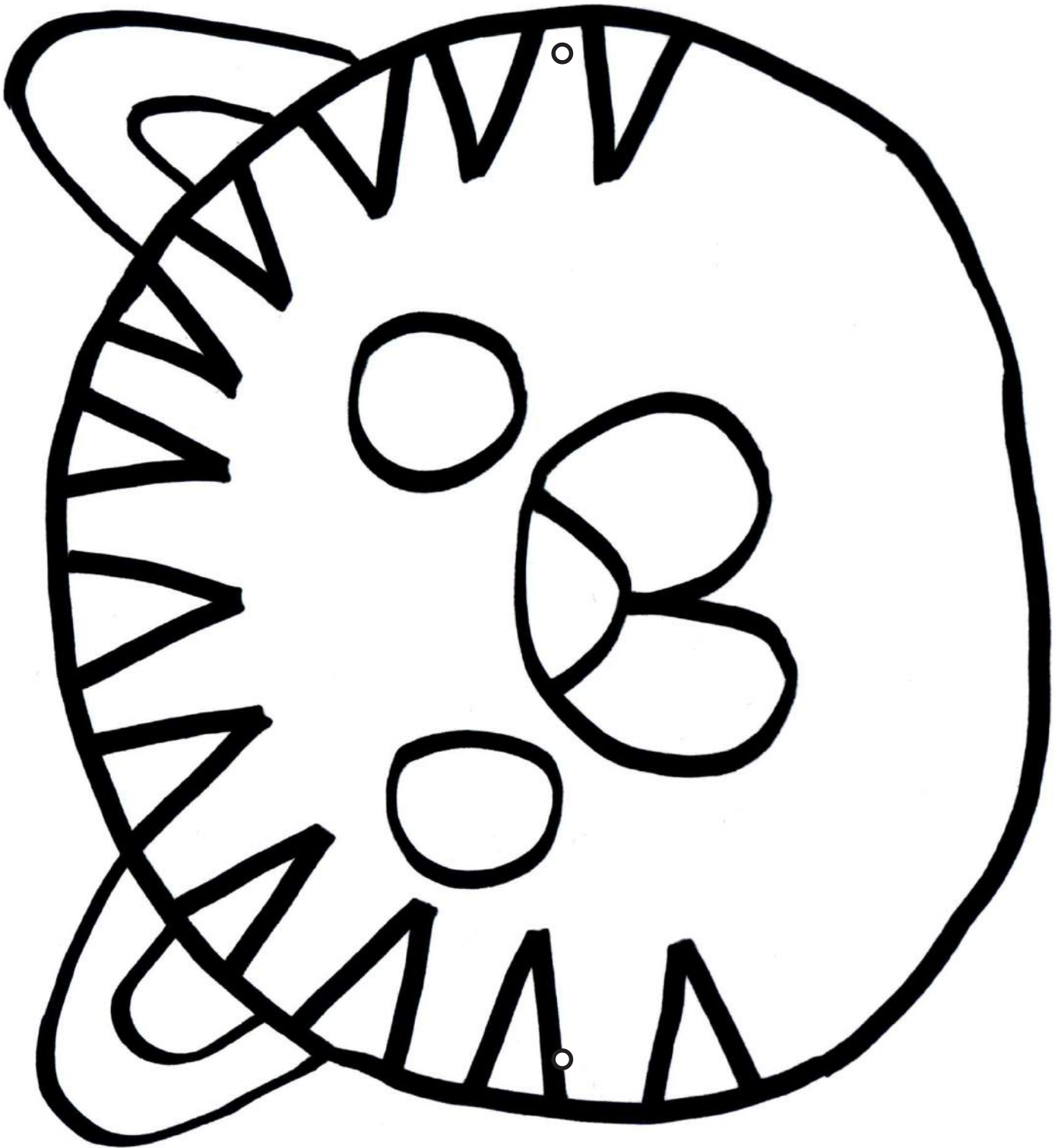

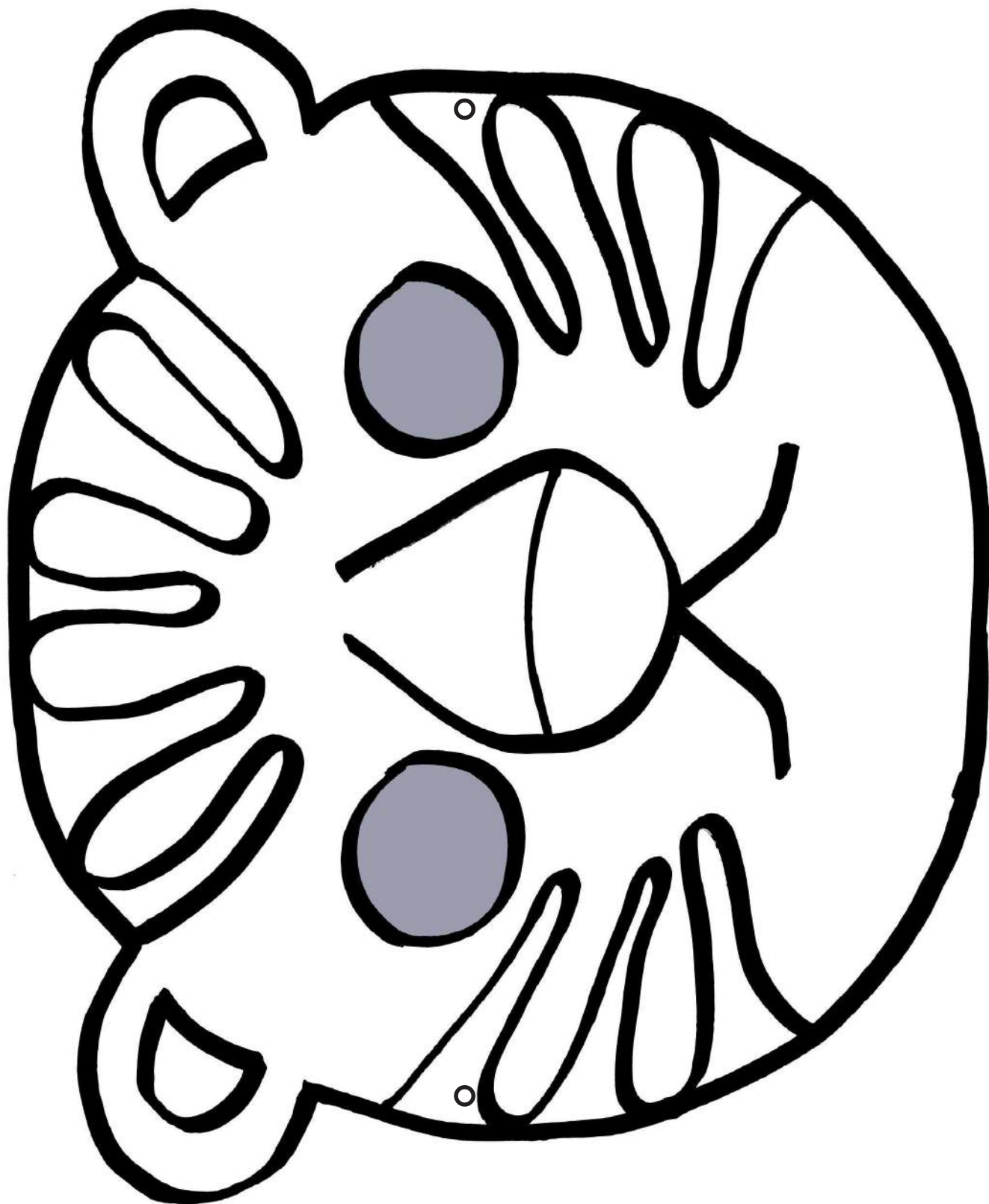
O PORCO ORELLUDO

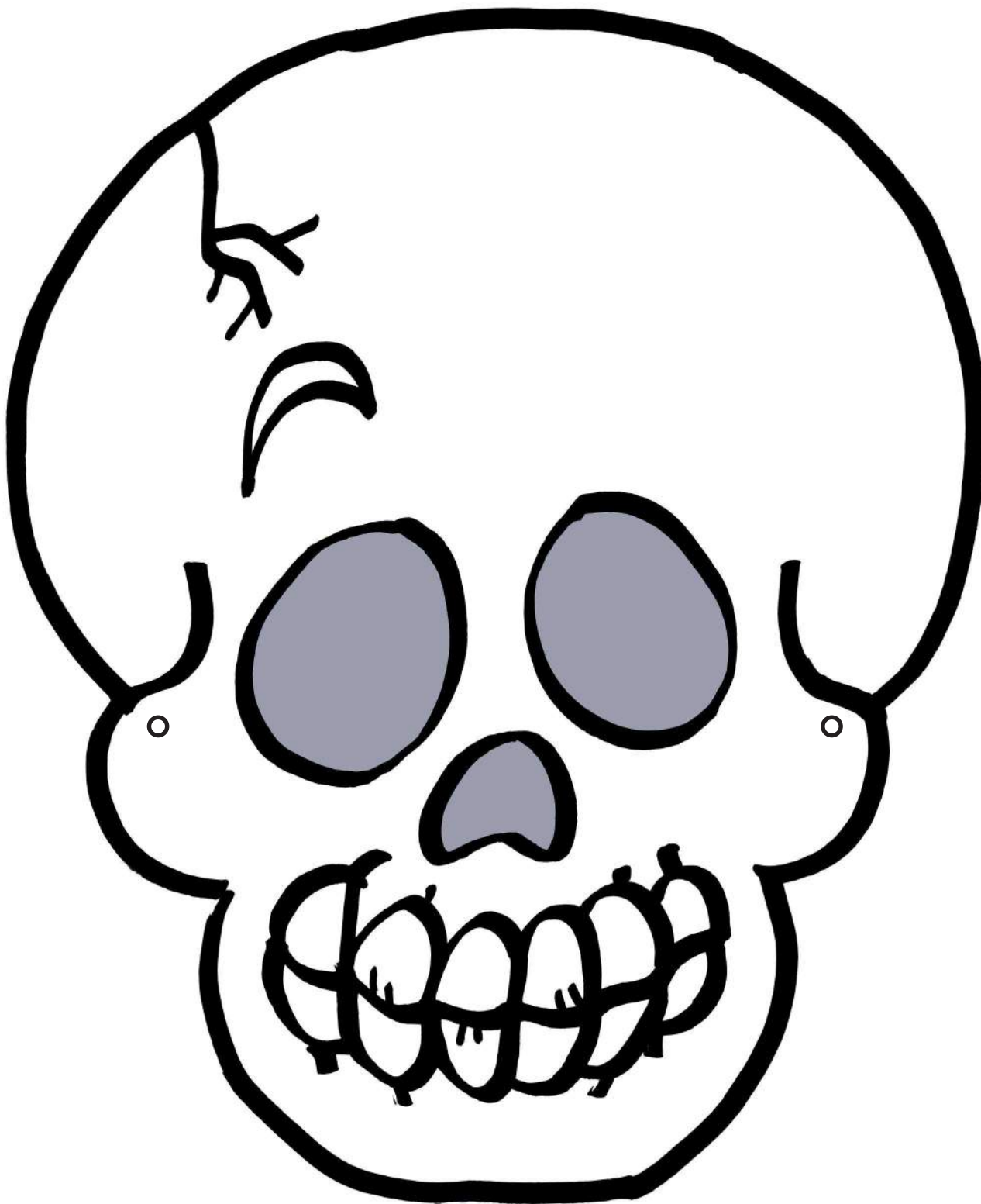

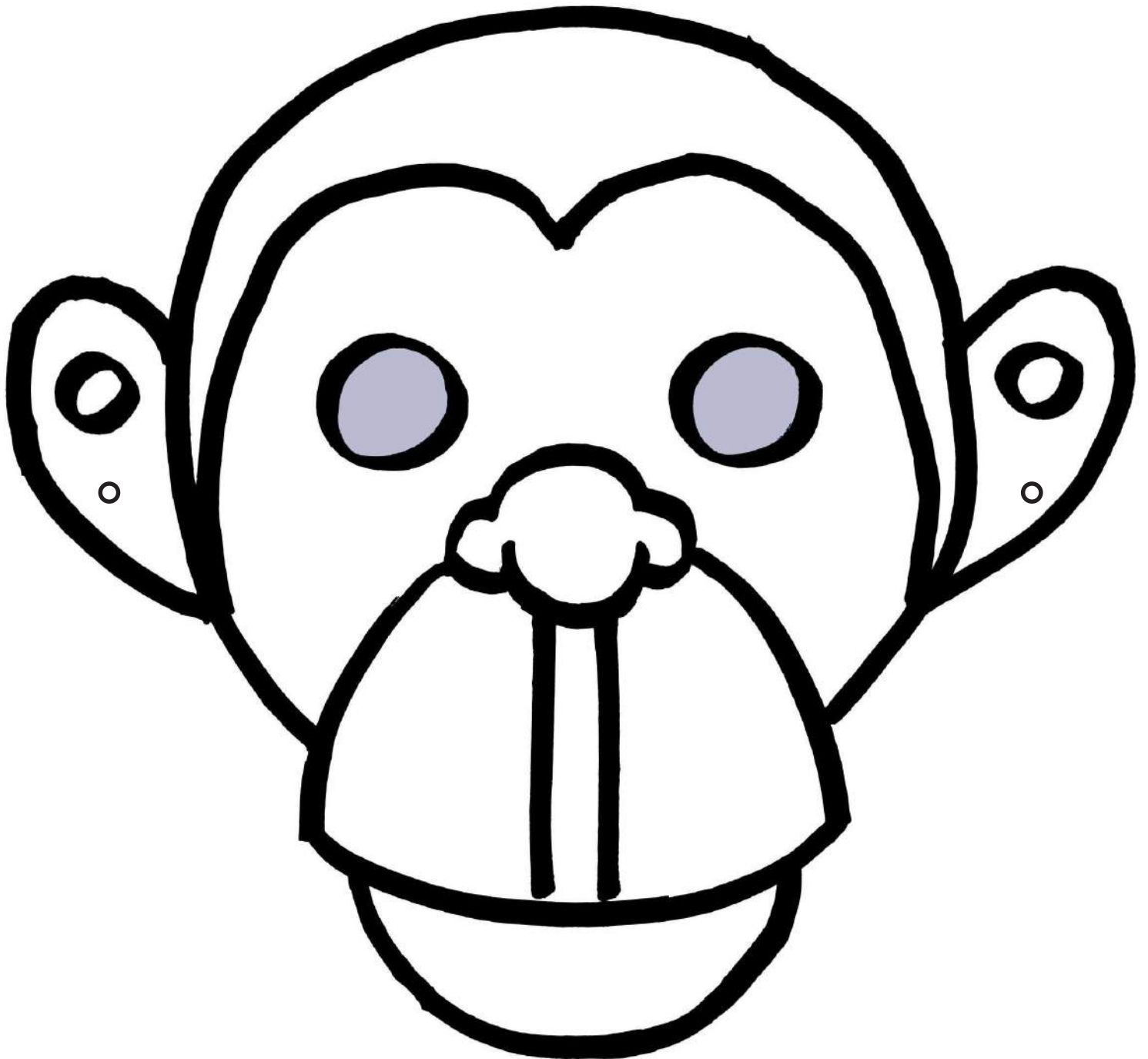
A GATA RABUÑONA

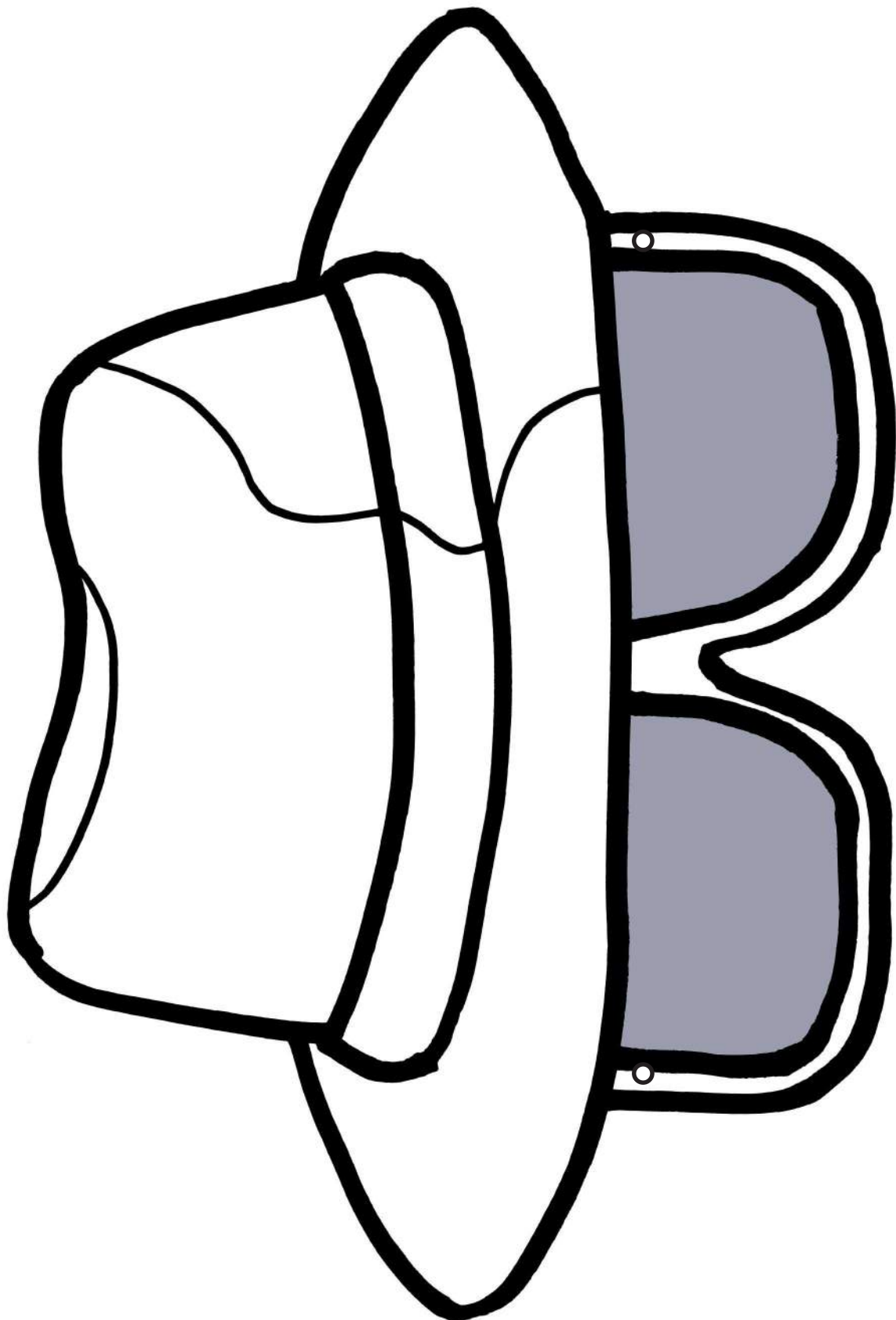

A OUTRA CAVEIRA

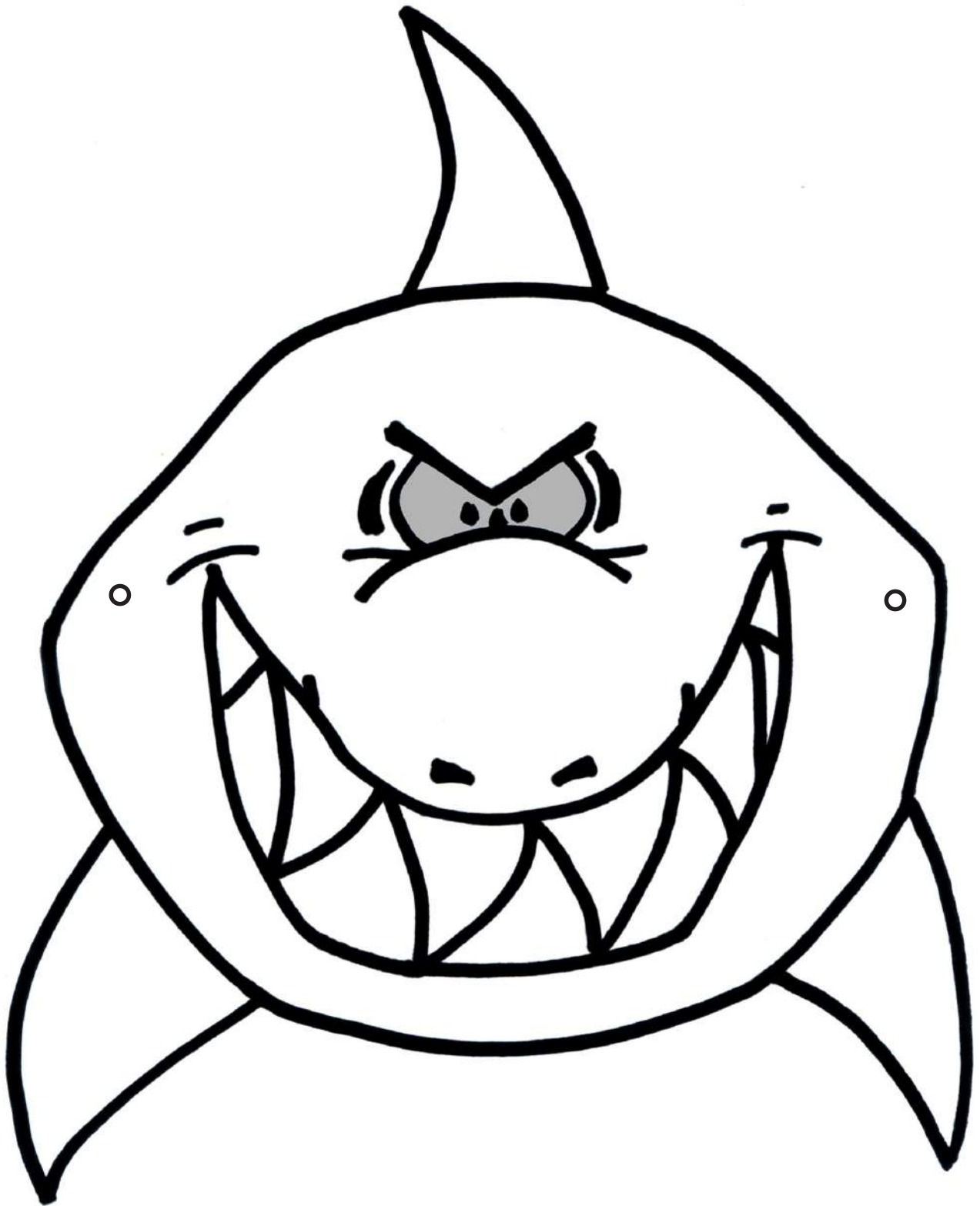

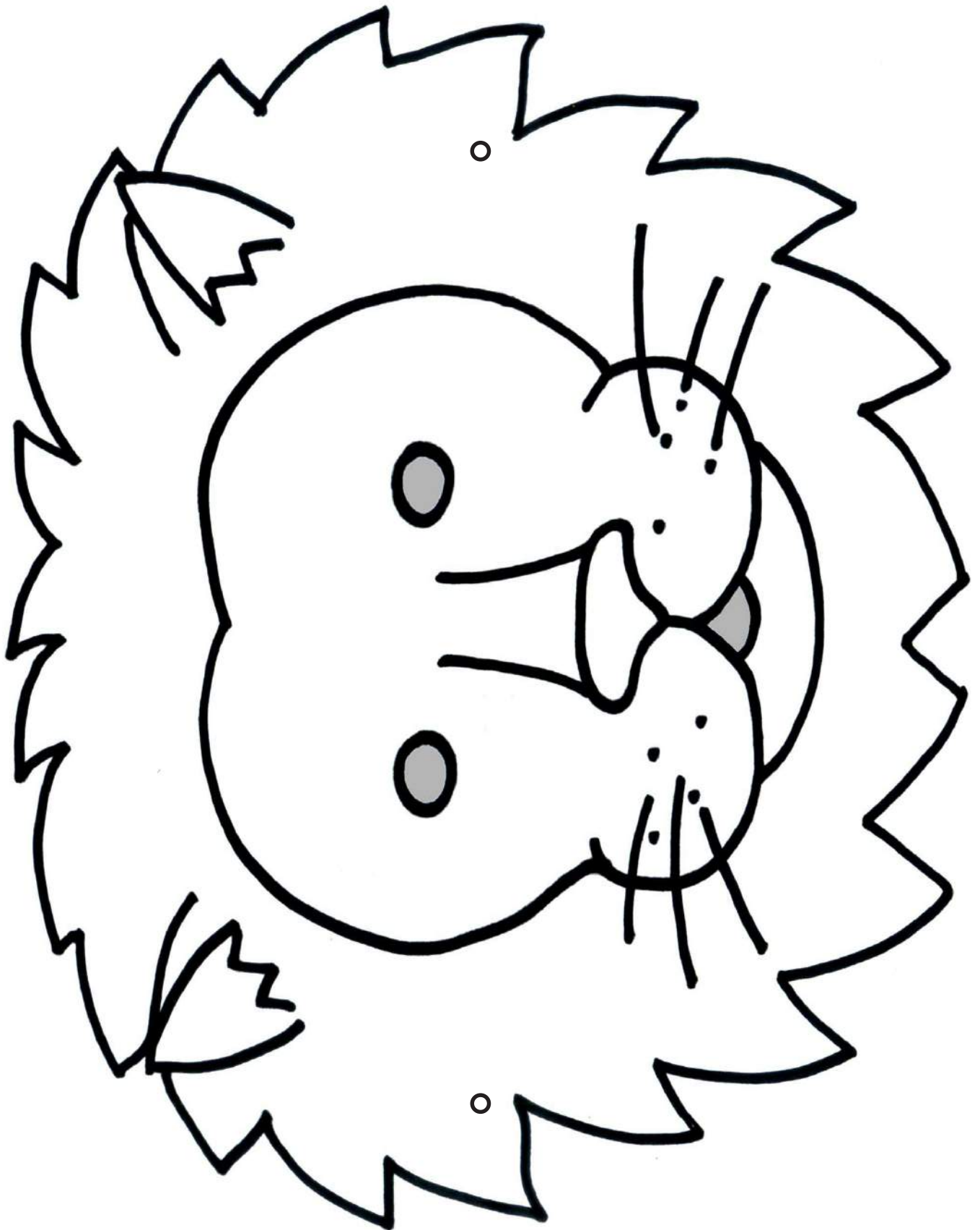
A GALIÑA

○ LEÓN PELUDO

○ PIRATA BIROLLO

